

CONCILIUM LIMENSE

[illegible]

[illegible]

MADRITI

[illegible]

CONCILIVM LIMENSE.

Celebratum anno. 1583. ſub Gregorio XIII. Sum. Pont. autoritate Sixti Quinti Pont. Max. approbatum.

Iuſſu Catholici Regis Hiſpaniarum, atq; Indiarum, Philippi Secundi, editum.

MADRITI,

Ex officina Petri Madrigalis Typographi.

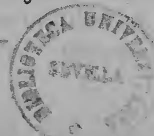
Anno Dñi. 1591.

EL REY.

MI Virrey, Presidentes, y Oydores de las mis Audiencias Reales de las Prouincias del Peru, y mis Gouernadores, y Corregidores de los districtos de las dichas Audiencias, à cada vno en su juridicion. El Concilio Prouincial que se celebro en la ciudad de los Reyes dessas Prouincias, conforme al decreto del Concilio Tridentino los años passados de mil y quinientos y ochenta y dos, y ochenta y tres, en que se ordenaron diuersos decretos tocantes à la reformacion del clero y estado ecclesiastico, y para la dotrina de los Indios, y administraciõ de los Sacramentos en el Arçobispado de la dicha ciudad de los Reyes, y en los sus Obispados sufraganeos, se vio en mi Consejo de las Indias, y por mi orden se lleuo à presentar ante su Santidad, para que lo mandasse ver y aprouar, y auiendose lleuado à su Santidad, tuuo por bien de dar su aprouacion y confirmacion, mandando que los dichos decretos del dicho Concilio se executaßen en la forma, y como entẽdereys por los originales y los treslados que por mi orden se han impresso

en

en mi Corte, que todo se ha tornado à ver en el dicho mi Consejo, y se lleua à essas Prouincias. Y pues el dicho Concilio y decretos del se hã hecho y ordenado con tãto acuerdo y examen, y su Sãtidad manda q̃ se cumpla y execute: yo os mando à todos y à cada vno de vos, segun dicho es, que para q̃ se haga assi, deys y hagays dar todo el fauor y ayuda q̃ conuenga y sea necessario, y q̃ contra ello ni parte dello, no vays ni passeys en manera alguna. Y encargo al muy Reuerendo in Christo padre Arçobispo de la dicha ciudad de los Reyes, y à los Reuerẽdos in Christo padres Obispos sus sufraganeos, cõprehendidos en el dicho Concilio Prouincial, q̃ de nueuo hagã publicar en sus Yglesias cadavno en su districto los decretos del dicho Concilio, y cũplan y hagan cũplir inuiolablemente lo q̃ en ellos esta dispuesto y ordenado, como en ellos se cõtiene, y su Sãtidad lo ordena y mãda, sin lo alterar ni mudar en cosa alguna. Fecha en S. Lorẽço à. 18. de Setiembre, de mil y quinientos y nouenta y vn años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.
Iuan de Ybarra.

PRIVILEGIO.

ON Felipe por la gracia de Dios, Rey de Castilla, de Leon, de Aragon, de las dos Sicilias, de Ierusalem, de Portugal, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galizia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corçega, de Murcia, de Iaen, de los Algarues, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias Orientales, y Ocidentales, Islas y tierra firme del mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brauãte, y Milan, Conde Absburg, de Flandes, y de Tirol, y de Barcelona, Señor de Vizcaya, y de Molina, &c. Por quanto conformandome con lo dispuesto y ordenado en el santo Concilio de Trento, auiendo yo el año passado de mil y quinientos y ochenta y tres, mandado juntar los Prelados de las prouincias del Piru en la ciudad de los Reyes, cuya Yglesia y Prelado son Metropolitanos de aquellas prouincias, celebraron el Sinodo prouincial donde se determinaron muchas cosas tocantes y pertenecientes al aumento del culto diuino, buen gouierno Espiritual, correccion y perfecion del estado Ecclesiastico: y auiẽdose acudido a su santidad por parte de los dichos Prelados, y del Clero cõ el dicho Sinodo, tuuo por bien de le aprouar y confirmar, y yo como hijo obediente de la santa Yglesia Catolica Romana, he mandado à mi Virrey, y Gobernadores de aquellas prouincias, que para el cumplimiento de lo dispuesto en el dicho Sinodo, den todos el fauor y ayuda que fuere necessaria: y porque para que todas las personas aquien toca sepan sus obligaciones, y mediante esto se pueda mejor acudir al cumplimiento y execucion de lo dispuesto en el dicho Sinodo, mi voluntad es, que se imprima, y lleue à aq̃llas partes. Por la presente doy licencia al Licenciado Bar

tolome Menacho Secretario que fue del dicho Sinodo, para que por tiempo de ſeis años primeros ſiguientes, el, o quien ſu poder huuiere pueda hazer imprimir, y vender en eſtos Reynos, y en las dichas Indias, y embiar a ellas el dicho Sinodo, y no otra perſona alguna, ſo pena de q̃ qualquiera que hiziere lo contrario, y imprimiere, o hiziere imprimir, o embiare el dicho Sinodo à las dichas Indias, o en ellas ſe vendiere ſin licencia del dicho Licenciado Bartolome Menacho, incurra en perdimiento de todos los moldes, y adereços, y cuerpos que imprimiere, o vendiere, y de mil ducados de Caſtilla, por cada vez que hiziere lo contrario: la tercia parte para mi camara: y la otra para el juez, y denunciador, y la otra para el dicho Licenciado Bartolome Menacho, de lo qual mando dar la preſente, en ſan Lorenço, à veyntiuno de Agoſto de mil y quinientos y nouenta y vn años.

YO EL REY.

Petr. Archiepus. Mexic. El D. Pero Gutierrez Flores. El Licenciado Pedro Diaz de Tudanca. El Licenciado Benito Rodriguez Valtodano. El Licenciado Auguſtin Aluarez de Toledo.

Yo Iuan de Ybarra Secretario del Rey nueſtro ſeñor, la fize eſcriuir por ſu mandado.

EL

TASSA.

O Pedro de Ledesma, que por el Secretario Iuan de Ledesma mi padre siruo la Secretaria del Real Consejo de las Indias, certifico y doy fee, que auiendose presentado ante los Señores del dicho Consejo el Concilio Prouincial, que se celebro en la ciudad de los Reyes de las Prouincias del Peru, el año passado de mil y quinientos y ochenta y tres, el qual fue visto, examinado y aprouado por autoridad Apostolica, y mandado por su Mageſtad que se guarde, cumpla, y execute en las dichas Prouincias, le tassaron, y mandaron que se vendieße cada volumen en la ciudad de los Reyes à veynte reales, y de alli arriba hasta la ciudad de la Plata, à veynticinco reales, y en las Prouincias de Chile, Tucuman, Rio de la Plata, Santa Cruz de la Sierra, à veyntisiete reales, y aßi mismo mandaron que esta tassa se ponga al principio de cada vno de los dichos volumines, para que se sepa en lo que esta tassado. Y para que dello conste, di esta firmada de mi nombre. En Madrid à cinco de Setiembre, de mil y quinientos y nouenta y vno.

Pedro de Ledesma.

ERRATA.

Fol. 5. pag. 1. lin. 21. aut committatur, pro, comitatur.
Pag. 2. lin. 5. si mater, pro, nisi mater.
Fol. 10. pagin. 2. lin. 2. Absq; ob hoc, pro, Atq; ob hoc.
Fol. 11. pag. 1. lin. 11. Ergo vtrum, pro, Ergo vnum.
Fol. 15. pagin. 2. lin. 16. Episcopo Curquensi, pro, Episcopo Cuzquensi.
Fol. 22. pagin. 1. lin. 18. Cum omni veneratione, deest, suscipiantur.
Eadem pagina lin. 20. Canonici statuta, pro, Canonica statuta.
Eod. fol. pagin. 2. lin. 7. Piiſſimè illius, pro, piiſſimæ illius.
Eod. fol. & pag. lin. 13. Sed in ea, pro, sed ne ea.
Fol. 23. pagin. 2. lin. 17. Linguam Curquensem, pro, linguã Cuzquensem.
Fol. 28. pagin. 1. lin. 4. Cæterum id, pro, Etenim id.
Eadem pagina lin. 13. Fidem Christo, pro, Fidem Christi.
Fol. 32. pagin. 2. lin. 23, Diuinæ altionis, pro, diuinæ vltionis.
Fol. 35. pag. 2. lin. 20. & lanterna, pro, & laterna.
Fol. 36. pag. 1. lin. 16. & capitularibus, pro, ex capitularibus.
Eod. fol. pag. 2. lin. 12. vel perstrepet, pro, vel perstrepat.
Fol. 37. pag. 1. lin. 1. excusationem prætereat, pro, excusationem prætendat.
Fol. 39. pag. 1. lin. 17. ordinarij poterunt, pro, ordinari poterunt.
Fol 40. pag. 2. lin. 9. qui mũnus, pro, qui minus.
Eadem pagina lin. 13. Deo & Ecclesiasticæ, pro, Deo & Ecclesiæ.
Fol 41. pag. 1. lin. 20. si quis autem, pro, si quis tamen.

Fol.

Fol. eod. pag. 2. lin. 11. perspicuæ probata, pro, perspicuè probata.
Fol. 43. pag. 2. lin. 10. facere inuenerint, pro, facilè inuenerint.
Fol. 44. pag. 2. lin. 21. veluti alioqui, pro, vetuli alioqui.
Fol. 51. pag. 1. lin. 14. crebior est, pro, crebrior est.
Folio. 52. pagin. 2. In titulo cap. 7. auferenda sunt illa verba, De Notario & Fiscali & tantum relinquenda, De iudice causarum & cætera.
Fol. 57. pag. 1. lin. 1. etiam ad parochos, pro, et iam ad parochos.
Fol. eod. pag. 2. lin. 16. alijs, lusibus, pro, aleis, lusibus.
Fol. 60. pag. 2. lin. 7. siue prouentium, pro, siue prouentuum.
Fol. 63. pag. 1. lin. 15. condemnationem vllam, pro, condonationem vllam.
Fol. 65. pag. 2. lin. 22. cognatis ex populo, pro, cognatis & populo.
Fol. 68. pag. 1. lin. 17. & tam ipse, pro, & tam ipsæ.
Fol. 69. pag. 1. lin. 20. si vero rogationibus, pro, siue rogationibus.
Fol. eod. pag. 2. lin. 15. facto mandantes, pro, facto innodantes.
Fol. 71. pag. 1. lin. 6. Episcopus Curquensis, pro, Episcopus Cuzquensis.
Fol. 72. pag. 1. lin. 2. vt ipse, pro, vt ipsi.
Fol. 74. pag. 1. lin. vltima, violentia, quæ, pro, violentiæq;
Fol. 75. pag. 1. lin. 3. si quis autem, pro, si quos autem.
Fol. 79. pa. 1. lin. 12. cum patena daria, pro, cum patena dari.
Fol. 84. pag. 1. lin. 18. vt his qui, pro, vt is, qui.
Eod. fol. pa. 2. lin. 21. Illustrißimo vero Christopharo, pro, illustri admodum viro Christophoro.
Fol. 86. pag. 2. lin. 8. pœnes se, pro, penes se.
Fol. 89. pag. 1. lin. 10. Fratres, Antonius, pro, Frater Antonius.
Eodem fol. pag. 2. li. 4. præsenti omnes, pro, præfati omnes.
Fol. 92. pag. 1. li. 21. descripta & collatæ, pro, descripta & collata.

ILLVS-

ILLVSTRISSIMO Domino Fernando à Vega & Fonſeca Regij ſenatus Indici Præſidi.

Ioſephus Acoſta Societatis Ieſu Theologus. S.

Emper quidem, Illuſtriſsime domine, Prouincialia Cõcilia ab Eccleſia ſancta magni æſtimata ſunt, ſed tunc maximè celebrata, & plurimi vſus habita, cùm religio Chriſtiana in quauis prouincia nouas radices agere inciperet. Quòd intelligerent ſancti Patres maiores noſtri, ad mores componendos, ad diſciplinam Eccleſiaſticã penitus inducendam, ad comprimendas de-

niq; veteris superstitionis reliquias, & vitæ liberioris licentiam coercendā, opus esse conuentu multorum præsulum, qui sapientia autoritateq; sua nouæ prouinciæ formam maximè congruentem constituerent. Id ita habere, facile perspiciet, qui Gallicana, & Germanica concilia tempore Caroli, & Ludouici Imperatorum, celebrata euoluerit. Toletana prima tempore Gothorum, Græcanica quoq; superiorum temporum, cum Ecclesiarum apud gentes illas fundamenta iacerentur. Itaq; maiorum instituta autoritatéq; sequuti, qui Catholicæ inuictißimi Regis Philippi maiestati in isto senatu fuere à consilijs, cùm de rebus Indicis optimè stabiliendis agerēt, illud in primis curandum censuere, vt in nouis Indiarum Ecclesijs Prouinciales conuentus agerentur, vbi de instructione Indorum, de Ecclesiastica disciplina retinenda, de populi emendandis moribus, pro ratione temporum, ac regionum quam fieri posset accuratis-

sime

ſime decerneretur. Idq́ Regijs literis atq́ edictis ad Epiſcopos, & Proreges Indiarum ſæpe, atq́ ardenter eſt actum, ac tandem aliquando perfectum. Atque in alijs quidem Metropolitanis Eccleſijs ſynodi Prouinciales celebratæ ſunt, Limam verò hoc eſt in Regiam ciuitatem ex Peruano Regno cum ſuo Metropolitano Epiſcopo, octo conuenere: quorũ vt ſunt diœceſes amplæ, & valde disiunctæ, ita non potuit eſſe aut exiguus labor, aut impenſæ mediocres. Verùm cauſa ita merito poſtulante, neque laboribus, neque tempori parcendũ fuit. Nã quod rarò poſſe contingere congregationes ſuas Epiſcopi in tam vaſtis regionibus animaduerterẽt, tunc operam ſibi omnem adhibendã exiſtimarunt, per biennium propemodũ laborantes, adiumentum quoque præbentibus viris in illa regione literis, & experientia, & religione præſtantibus. Itaque poſt diu multumq́ agitatas varias cauſas, edita ſunt decreta maximè opportu-

 na

na omnium pene ſapientium calculis probata, demum promulgata atque exhibita. Sed vt eſt vbique morum reformatio ingrata, à quibuſdam de clero tumultuatum eſt, querelæ aduerſus Epiſcopos propoſitæ, appellationes demum interpoſitæ. Concilij ipſa decreta in iſto Regio ſenatu cui præes, eorundem opera diu, ac diligenter inſpecta: nihil inuentũ, quod aut ciuili adminiſtrationi eſſet oppoſitũ, aut à Chriſtiana, & Eccleſiaſtica cura alienum. Tantum cenſuræ frequentiores atque interdum rigidæ viſæ fuerunt tantiſper temperandæ, ne nimius Zelus potius pietati obeſſet. Quare Rege noſtro pijſsimo ex tua iſtiusq; collegij ſententia ſic ſtatuente, concilium ipſum Romam delatum eſt, atque adeò à ſanctiſsimo domino noſtro Sixto Quinto, poſtulatum, vt & comprobaretur, & aliqua ex parte corrigeretur. Itaq; autoritate Summi Pontificis in congregatione præclariſsima Cardinalium conciliorum cauſis cognoſ-

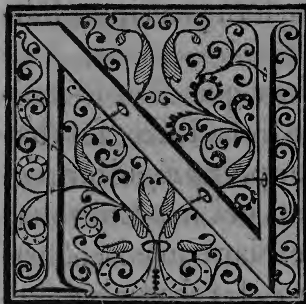
cendis

cẽdis deputatorũ, lecta, & tractata sunt, decreta omnia huius Prouincialis synodi, vbi etiam appellatores auditi, & tota res diligenter acta. Deniq; paucis quibusdã aut declaratis, aut immutatis, conciliũ ipsum probatum est, ac præclare commendatum; atque vt modis omnibus obseruetur, ab illa grauissima congregatione præceptum. Sed vt constaret Romæ à tantis Patribus autoritate Pontificis Maximi, ita fuisse decretum, vt à Catholico Rege nostro postulatum fuerat, rursus Regio isti senatui repræsentauimus concilium ipsum autenticũ, quod tibi, Vir Clarissimè, collegisq; tuis ita placuit, vt quamuis reclamante adhuc appellatorũ parte, nouo decreto statuerit Peruanis Præsulibus, atq; Proregi de illius accurata obseruatione scribendũ, & vt omnibus esset copia, statim Typis mandandũ. Faxit Deus, vt quæ tanto labore parata, tanto etiã consilio prouisa sunt, pari diligentia, ac studio suscipiantur atq; obseruentur. Rectè

Roman. 2. *enim Paulus monet, nihil prodesse legem nisi illam obserues: quin potius grauioris iudicij reos constituere omnes, qui agnoscunt quidem agenda, sed agere prætermittunt. Tuam verò amplitudinem pro istius loci dignitate adniti decet, vt quæ ad illarum regionum salutem bene ac maturè deliberata sunt, diligenter atque integrè executioni tradantur. Vale. Madriti. Nono Kalendas Maias. Anno M. D. LXXXIX.*

DE

DE IIS QVÆ IN HOC Concilio Prouinciali à ſacra congregatione Cardinalium autoritate ſummi Pontificis detracta, aut emendata ſunt.

EMO Catholicus dubitat ad Romanum eundemq́ue ſummũ Pontificem pertinere acta, ac decreta Prouincialium ſynodorum recognoſcere, atq; vbi opus fuerit emẽdare. Nã pro ſuprema in Eccleſia Dei autoritate, quã à Chriſto domino accepit, Spiritus ſãcti luce etiã copioſiore illuſtratur, vt quæ videnda ſunt videat: cuius cenſuram approbationemq́; aut correctionem, non modo ſancti Patres Eccleſiarum lumina, Athanaſius, Auguſtinus, Hieronymus, cæteriq́ue tales,

verùm concilia ipſa Prouincialia, & ſtudioſiſsimè flagitarunt, & fideliſsimè acceperunt. Quo exemplo in hoc concilio Peruano à ſacra congregatione Cardinalium iuſſu ſanctiſsimi patris Sixti Quinti nonnulla mutata emendataque ſunt. Ex quibus, quę ſunt præcipua, ſubijciam.

In primis cenſuræ quædam in quibus excõmunicatio ipſo facto ferebatur, quòd videretur pœna rigidior, vel prorſus ſublatæ ſunt, vel in pœnas alias mitiores cõmutatæ. Nam quæ in actione ſecunda, cap. 23. ferebatur aduerſus fœminas cooperto vultu vias publicas inambulantes, ſiue de feneſtris proſpicientes, dum proceſsiones ſupplicationes vè fiunt, omninò ſublata eſt.

Deinde, quæ in Actione tertia, c. 9. aduerſus clericum ſine literis dimiſſorijs ex vna diœceſi in aliam cõmeantẽ, cõmutata eſt in pœnam pecuniariã arbitrio Epiſcopi.

Itemq;

Itemq; in eadem Actione, & capite eodem aduersus Vicarios, & Prouisores, & Iudices Ecclesiasticos admittentes clericum ex aliena diœcesi etiam ad celebrandum sine literis dimissorijs, eodem modo commutata est in pœnam pecuniariam arbitrio Episcopi.

Præterea, in eadem tertia Actione, cap. 17. aduersus clericum aleis, aut cartis pictis, aut alteri, iure prohibito, ludo vacantem, ferebatur sententia excommunicationis ipso facto, dũmodo pretium duorum aureorum excederet in ludendo. Id temperatum est, vt pœnam excommunicationis clericus non incurrat, nisi summam excedentem quinquaginta aureos luserit.

In eadẽ Actione cap. 18. ferebatur aduersus clericum, qui fœminam, equitando ducit à tergo, aut ambulando manu tenet, aut cõmittatur, itẽq; in ipsas fœminas tali ministerio clericorũ vtentes. Mutata est in pœnam arbitrariam

Epiſcopi. Quin etiam quod decretum habebat, etiam ſi mater eſſet aut ſoror, non eſſe fœminam à clerico cõmittandam, quia nimium id viſum eſt, correctum eſt, vt exceptio potius fiat, ſi mater aut ſoror ſit. Æquum enim cenſuerunt eſſe patres grauiſsimi, vt matri aut ſorori poſsit clericus eiuſmodi obſequium impendere.

Cap. 21. Actionis eiuſdem ferebatur excõmunicatio in clericum conducentem decimas per ſe, vel per interpoſitam perſonã: hæc prorſus ſublata eſt. Quin potius quoniam Doctores nobiles ſentiunt non eſſe contra ius canonicum decimas Eccleſiarum à clericis conduci, decretum ipſum ita emendatum eſt, vt ſolum habeat, leges ſacras, quæ prohibent clericos conductores fieri, eſſe ad vnguem obſeruandas: nulla de decimarum conductione noua prohibitione facta.

Præter cenſuras iam dictas, etiam

modera-

moderari placuit, quod in secũda Actio ne cap. 30. decretum erat, vt nullus ordinaretur ad titulum domicilij iurati, nisi per triẽnium integrum, verè & realiter commoratus sit in ea diœcesi: cuius loco positum est. Neminẽ sub prætextu domicilij esse ordinandũ, nisi illud legitime, quemadmodũ ius statuit, contractum fuerit.

In capite etiam septimo Actionis tertiæ habebatur, in causis criminalibus clericorum, neque fiscalem, neq; notariũ laicum esse admittendum, sed in sacris ordinibus cõstitutos esse debere, qui ijs officijs fungerentur. Id totum auferri placuit, quod non vsq; adeo consentaneum iuri visum sit.

Capite. 16. Actionis quartæ cùm ageretur de parochia non suscipiẽda sine Episcopi collatione etiam à regularibus, additum erat, regulares præter ordinarij facultatem curã gerere parochię nullatenus iura permittere, & matrimo

nia

nia ab ijs copulata, esse irrita & inualida nisi Apostolico priuilegio fulcirentur, quòd tamen nullum esse Episcopi iudicabant. Hoc totum detrahendum sacra congregatio censuit, quòd noluerit de priuilegijs sedis Apostolicæ, quæ se regulares habere contendunt, definitam ferri sententiam. Quare causam hanc inter ordinarios, & regulares pro neutra parte definitam reliquit: quod sanè prudentia sua, non ad alicuius omninò regularium instantiã egerunt illustrissimi Cardinales.

Sunt etiam nonnullæ pœnæ pecuniariæ de quibusdam locis detractæ, quod non videretur causa vsquè adeò vrgens, neq; ipsa frequentia mulctæ pecuniariæ valde esset vsitata in canonicis decretis. Hæc atque alia minutiora non erit opus indicare.

De

DE IIS QVÆ CONcilio addita sunt ab eadem sacra Congregatione.

IN Actione prima professio Fidei posita erat iuxta concilium Compostellanum Salmanticæ celebratum. Visum est sacræ Congregationi potius ponẽdam esse vel addẽdam eam formã professionis, quam Pius Quartus inducit in cõstitutione edita anno millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, cuius initium est, Iniunctum nobis. Tum quod ea forma commodior sit & plenior, tũ quod Apostolicæ & Romanæ sedis sicut fidem omnes vbiq; Ecclesias sequi oportet, ita professionis formam præferre deceat.

Actione tertia cap. 33. vbi de sanctimonialium bonis agitur, ad finẽ totius decreti addidit Congregatio, Quod si ex redditibus Monasterij vel ex consuetis eleemosynis tãtum suppetat monialibus,

libus, vt ad ipsum victum, fabricam Ecclesiæ, aliasq; necessitates cõmode sufficiat, minimè licet alias recipere pacta certa eleemosyna pro dote: secus si monialium numerus augeatur. Cur id addiderit, in promptu est, quòd simoniacum iudicauerit, pro ingressu monasterij de bonis pacisci: tantumq; id eleemosynæ accipere tutum sit, vbi monasterium indiget.

In quinta eademq; vltima Actione, breue capitulum in fine addidit Congregatio in hæc verba. Omnia autem & singula huius Prouincialis Concilij decreta sanctæ Sedis Apostolicæ censuræ & correctioni sint subiecta. Nam quod Archiepiscopus atq; Episcopi comprouinciales per suas literas sanctissimo Domino nostro significarunt, de sua reuerentia & subiectione fidelissima erga sedem Apostolicam, id quoq; aliquo decreto in ipso Concilio testandum fuit, quemadmodũ solent Synodi

non

non ſolum prouinciales ſed etiam generales, atq; æcumenicæ, ſummi Pontificis approbationem cõfirmationemq́; poſtulare.

DE IIS QVÆ RE-clamante appellatorum parte, à ſacra Congregatione Cardinalium ex autoritate ſummi Pontificis in hoc Concilio rata habita confirmataq́; ſunt.

QVanuis aliquot excommunicationis latæ cenſuras, ſacræ Congregationi remouere placuerit, vt eſt ſupra oſtenſum, non tamen omnes, quæ in hoc Concilio Prouinciali decretæ ſunt. Quin potius matura tractatione diſcuſſas, nonnullas relinquendas vt erant, atq; approbãdas iudicauit, quòd eſſent cauſæ magni ponderis, ob quas ferrentur. In quo genere ſunt tres præcipuæ. Primum Actione ſecunda. c. 4 1.

in eos qui parochiam Indorum ſine aſſenſu ſui Antiſtitis deſerunt, aut ante diſcedunt, quam ſucceſſoribus rerum Eccleſiaſticarum ſuæ curæ commiſſarum rationem reddant. Huius cenſuræ ratio idonea ſtatim redditur in ipſo textu Concilij, Nam & fraudes, inquit, in rebus Eccleſiæ non tolerandæ fiunt, & Chriſti oues facile deſertæ pereunt. Vtrumq; damnum crebrò datum in illis tam vaſtis regionibus Præſules diuturna experientia abunde didicerunt.

In Actione quarta cap. 3. in viſitatores proceſſus aliquos occultantes, aut iniqua colluſione cum viſitatis eorum crimina diſsimulantes, aut ad ordinariũ prædictas cauſas non integre tranſmittentes. Sciunt experti illarum regionũ, viſitatorum ſæpe cupiditate & fraudibus viſitationes non parum fuiſſe corruptas, vnde remedij nihil rebus Eccleſiaſticis allatum ſit, quin potius damni plurimum datum. Quam viſitationis

Cano-

Canonicę perniciem amouere cupiens Synodus, ſtatuit à viſitatoribus cauſas criminales parochorum cognoſci quidem ſed definitiuam Epiſcopis reſeruari. Ne verò aut proceſſus occultarẽtur, aut corruptè tranſigerentur, Excõmunicationis latæ ſententiam intẽtandam cẽſuit, idq; ſacræ Congregationi etiam placuit.

Sed inter omnes huius Concilij cenſuras illa præcipua eſt, quæ in Actione tertia, capite quarto, & quinto lata eſt in clericos mercaturę operam dantes, tum etiam in parochos Indorum qui per ſe, vel etiam per interpoſitam perſonam quamcunq; cum quibuſuis Indis mercaturam exercere præſumunt, aut etiam pecora alere, aut agros colere, aut vehendis mercibus animalia tenere vel locare, aut ipſos Indos ad mineralia ſibi curanda mittere, vel eorum operam locare, deniq; vel cum ipſis Indis negotiari vel cum alijs, per ipſos. Hoc ſanè

decreto grauiter pleriq; parochorum offensi sunt, absq; ob hoc maximè appellarunt, & quantum licuit, vt tolleretur, egerunt: quòd videretur certè durum, & acerbum, atq; clericorum fortunis iniquum, tum etiam conscientijs periculosum, cum sit id tam vsitatum in illis locis, vt nihil magis. Verum vt hæc censura præ omnibus vna grauior fuit, ita hac dempta, cætera omnia in hoc concilio prouinciali prouisa, nullius pene esse pretij & vsus, omnes rectè sapientes censuere. Igitur causa hæc, parte appellatorum instante, in Regio Senatu Indico diligenter discussa est. Sed cum constaret Regijs edictis etiam cautum esse, vt Parochorum negotiationibus, quod essent, Ecclesiæ Indicanæ certa pernicies, Episcopi omnibus modis occurrerent, rectè esse positam censuram Senatus iudicauit. Inuictissimus quoq;, atq; catholicus Rex Philippus: per legatum suum siue Oratorem Ro-

mæ

mæ agentem Pontifici Maximo ſuggerendum putauit, vt cenſura quæ in Parochos Indorum negociantes lata fuerat à Synodo Prouinciali, nullo modo tolleretur, quin potius ſedis Apoſtolicæ autoritate confirmaretur Romæ poſt multã controuerſiam atq; vtriuſq; partis allegationes auditas, tandem eſt definitum, decretum Concilij cum ſua cenſura manere debere. Inducta eſt ſacra Congregatio in eã ſententiam iiſdem rationibus quibus Epiſcopi impulſi ſunt. Primum quod negotiationes Parochorum magno ſcandalo Indis, atq; Euangelio ipſi grauiſsimo impedimento ſint, quod putent Indi religionem Chriſtianam eſſe vænalem, & nihil aliud Euangelij miniſtros, quàm quæſtum agere. Deindê præter modum occupantur & diſtinentur Indi in iis temporalibus ſacerdotum lucris, & multum ſæpe grauiterq; vexantur. Tertio vitia primorum inter Indos quos illic

Cacicos, aut Curacas vocant, facilè diſſimulantur, adulteria, inquam, ebrietates, ſuperſtitiones, idololatriæ, dum ad hæc Parochi conniuent, vt ad ſua lucra operam Indorum promptam habeant. Quartò ipſi Sacerdotes in ijs occupati ſæpe confeſsiones maiorũ etiam ægrotantium, baptiſmum paruulorum, catecheſim, cæteraq́; officia prætermittunt aut negligenter exercent. Quintò iniquæ fraudes hac occaſione nectuntur dum Indi ſuis Parochis obſequium præſtare volentes, merces aut emunt, aut diſtrahunt, quo quo pretio Parochis libet. Deniq; tota res ſordida eſt, & Chriſti miniſtro indignisſima, dum parræciæ non ob aliud ambiuntur atquè curantur, quàm vt mercibus & lucro augeantur clerici. Quæ profectò omnia ſic ſe habere, nemo dubitabit, qui ſit rerum Indicarum vel tenuitèr peritus. Quare omnium ſapientium vox fuit, Nihil in Concilio proficere poſſe pa-

tres,

tres, niſi negotiationem à Neophytorum præpoſitis omnibus modis excluderent. Et pœnas quidem pecuniarias ad id nihil prodeſſe, longa experientia compertum eſt, cum fuerint ſuperioribus ſynodis ſatis magnæ propoſitæ; Viſitationes quoq; in ea re parum vel nihil potius efficere certum eſt, quod vel occultentur, vel diſsimulentur, vel certè non emendentur negotiatorũ crimina. Ergo vtrum illud remedium reſtare viſum eſt, ſi idem eſſet & reus,& iudex futurus ſui, quod in excommunicationis latæ ſententiæ pœna fit. Neq; admodum timendum eſt, ne irregulares Parochi fiant, aut enim cenſuram timentes abſtinebunt, quod pleríque facient, aut ſi nec ſic quidẽ abſtinuerint, ſe & apud Deum, & apud homines nihil aliud quam mammonæ ſeruos declarabunt. Neq; vero cenſenda eſt tanta acerbitas huius decreti, ſi recolas à Gelaſio primo ob ſimilem negotiatio-

nis culpam clericos deponi iuſſos, vt conſtat. 88. diſt. cap. conſequens, & ab Alexandro tertio anathemate percuti clericum, aut monachum mercaturam, aut negotiationem eiuſmodi exercentem cap. ſecundum inſtituta. Extra. Ne clerici, vel monachi. Nam quod quidã inopiam prætexunt, apertus eſt dolus, cum Paræciȩ Indicanȩ habeant redditus non ſolum ſufficientes ſed etiam copioſos. Nihil etiam aliud quȩrunt, qui iſta prætexunt, quam breui ad eas opes peruenire, quibus aucti & Indorum curam abijciant, & ad ſuos locupletes reuertantur. Adhibita eſt nihilominus à congregatione illa moderatio, vt poſſit Parochus victui neceſſaria pecora alere. Id enim nullo modo negotiationis nomine debet intelligi.

Relictæ quoque ſunt quædam aliæ cenſuræ, ſed quæ vix quicquam curæ afferant, quod in eas rarus ſit qui incidere ſoleat.

Poſtre-

Poſtremò Actionis ſecundæ decretum vltimum de collegio ſeminario inſtituendo & de contributione facienda, reclamante quoq; appellatorũ procuratore, confirmatum eſt, propterea quod Concilij Tridentini inſtitutum nuſquam æquè neceſſarium ſit, atq; in nouis Indorum Eccleſijs, quæ miniſtrorum, & numero, & facultate magnopere indigent.

DOMINO ARchiepiſcopo ciuitatis Regum.

EVERENDISSIME Domine vti fr. Synodum Prouincialē ab Amplitudine tua iſtic anno M.D.Lxxxiij. celebratam, & ad ſanctiſsimum Dominū noſtrum poſteà miſſam Illuſtriſsimi Cardinales Concilio Tridentino interpretādo præpoſiti ex ſuo munere, eiuſq; ſanctitatis iuſſu diligenter perlegerunt, ex eaq; Amplitudinis tuæ pietatem, & quod inde elucet, in catholicam Religionem, & ſanctam ſedem Apoſtolicam ſtudium, perſpexerunt. Nunc Synodum prædictam ad Amplitudinem tuam remittunt, vbi viſum fuit, emendatam, atque aptatam, vt eo modo, quo illam acceperit, edendā, & pro iſtorum populorum ſalute, atque eccleſiaſticæ diſciplinæ conſeruatione omninò

ninò curet obſeruandam. Si quid autem erit, in quo Congregationis ſumma erga eam voluntas in ſpirituali adminiſtratione iſtius Prouinciæ latiſsimo locorum interuallo à nobis disiunctæ, caritate autẽ coniunctiſsimæ adiumento eſſe poſsit, ſciat Amplitudo tua, ſe eius opera ſumma cũ fiducia vti poſſe. Quod ſi fecerit, intelliget, quò membra iſta ſunt à capite remotiora, eò nos ſemper fore ad ea fouenda paratiores. Et niſi nobis tua in iſto paſtorali officio prudentia & aſsiduitas ſatis perſpectæ eſſent, iſtum tibi nouum gregem multa cura indigentem pluribus verbis commendaremus: quod tamen breui facimus, non quia opus eſſe exiſtimemus, ſed vt noſtrum erga recentes iſtos veræ fidei, & religionis alumnos ſtudium, & caritatem oſtendamus. Quod ſupereſt, Deo gratias agimus, qui voluerit in iſtas regiones eius regnum, & nomen poſt multa ſecula propagari, eumq́ ſuppliciter rogamus, vt pergat iſtas nationes quoti-

die magis diuinæ lucis suæ radijs illustrare, Amplitudiniq́ue tuæ vires subministret, quibus sibi imposito graui quidèm, & laborioso oneri sustinendo sufficere possit, omniaque illi insuper prospera concedere, gratiæq́ue suæ donis eam cumulare dignetur. Romæ, die vigesimosexto Octobris, M.D.LXXXVIII. Amplitudinis tuæ Reuerendissimæ.

Uti fr. studiosus A. Card. Carafa.

EN

N LA Villa de Madrid a veyntitres dias del mes de Diziembre, de mil y qui nientos y ochenta y feis años, ante el Doctor Iuan Baptifta Neroni, Vicario general de la dicha Villa por fu feñoria Ilustrifsima del Cardenal don Gafpar de Quiroga, Arçobifpo dela fanta yglefia de Toledo, Primado de las Efpañas, Chanciller mayor de Caftilla, Inquifidor general de los Reynos y feñorios de fu Mageftad, y de fu confejo de eftado, e por ante mi el notario publico y teftigos infra efcritos, fe prefentò vna peticion con cierto teftimonio autenticò del Concilio Prouincial, que parece fe celebrò en la Catredal de la ciudad de los Reyes, de la prouincia del Piru, firmado de vna firma que dize el Licenciado Menacho, e fellado con cierto fello, é cõprouado por ciertos efcriuanos publicos de la ciudad de los Reyes: fu tenor de la qual dicha peticion, es como fe figue.

EL Maeftro Domingo de Almeyda, en nombre del Clero de las Charcas, que es enel Peru, digo, q̃ yo tengo necefsidad para en guarda del derecho de mis partes de vn *Peticion.*

traf-

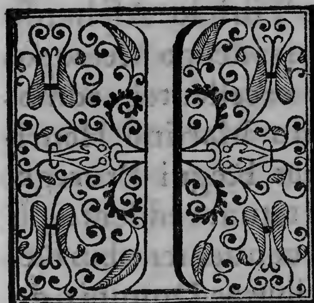
traslado del Concilio, que ſe celebró en la ciudad de los Reyes en manera q̃ haga fee. A V.m. ſuplico mande al preſente Notario me lo de en publica forma, interponiendo V.m. a ello ſu autoridad y decreto judicial, para q̃ valga y haga fee, aſsi en juyzio como fuera del, y para ello, &c. Pido juſticia. El Maeſtro Domingo de Almeyda.

Y aſsi preſentada la dicha peticion, e viſta por el dicho Vicario general juntamente cõ el dicho teſtimonio del dicho Cõcilio Prouincial, que eſtà eſcrito en papel y en lẽgua Latina, y q̃ por el dicho inſtrumento conſta eſtar ſano no roto ni cancelado, ni en parte alguna ſoſpechoſo, dixo, que mandaua y mã do ſe ſaque el traslado q̃ por la dicha peticion ſe pide, para el efeto q̃ en ella ſe declara. Teſtigos Franciſco de Ayala, y Frãciſco Ortiz. Paſsò ante mi Iuã Gutierrez Notario.

En cumplimiento de lo qual yo Iuã Gutierrez Notario publico Apoſtolico y Real y del numero dela audiencia Arçobiſpal de la dicha villa de Madrid, hize ſacar traslado dela dicha eſcritura, e teſtimonio del dicho Concilio: el qual es como ſe ſigue.

ACTIO

ACTIO PRIMA, Concilij Prouincialis.

N NOMINE ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Sancta ſynodus in Vrbis Regiæ Prouinciæ Peruanæ Cathedrali Eccleſia beati Ioannis Apoſtoli Euangeliſtæ titulo cõſecrata ex præſcripto ſacrorum Canonum, præſertim ſacri Concilij Tridentini, auctoritate S. D. N. Gregorij. XIII. Romani, ac ſummi Pontificis voluntate, etiam cupiente Catholico, atque inuictiſsimo Rege noſtro Philippo ſecundo Hiſpaniarũ, & noui orbis Domino, ad fidei exaltationem, & nouæ Indorum Eccleſiæ vtilitatem, cleríque,

rique, ac populi Christiani Ecclesiasticæ disciplinæ congruentem reformationem ritè, ac legitimè congregata præsidente in ea Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Toriuio Alphonso Mogrouejo, Archiepiscopo Metropolitano, præstante excellenteq; admodum viro Domino Martino Henriquez Peruani huius Regni Prorege, locum securum, ac tutum reddente ipsi Concilio, ac simul conuenientibus Reuerendissimis Patribus ac Dominis, domino fratre Antonio de sancto Michaele, Episcopo Imperialis ciuitatis: Domino Doctore Sebastiano Lartaun Episcopo Curqueñ. Domino fratre Didaco de Medellin Episcopo sancti Iacobi Chileñ. Domino fratre Alphonso Guerra Episcopo Fluminis quē dicunt de la Plata. Tū etiam senatu Regio, & Procuratoribus Ecclesiarum, & clero huius Metropolis post sollemnem processionem ex D. Dominici templo in

ipsam

ipſam Cathedralē magno populi concurſu, & lætitia factā, ac miſſarum ſollēnibus per Illuſtriſsimum Archiepiſcopum celebratis, concione quoq; habita per Reuerendiſsimum Epiſcopū Imperialis, die decimaquinta Augusti glorioſiſsimæ Virginis Deiparæ Aſſumptioni ſacrata, Anno milleſimo quingenteſimo octuageſimo ſecundo, in primis Conciliū Prouinciale legitimè inchoare, atque inchoatum eſſe patrū vno conſenſu declarauit.

Deinde Sacroſancti Concilij Tridētini decretum de celebrandis Concilijs Prouincialibus recitatum eſt, cuius initium eſt, *Prouincialia concilia ſicubi omiſſa ſunt, &c.* eiuſdemq; Concilij aliud decretum de recipienda vniuerſali, & Oecumenica Tridentina ſynodo, cuius initium eſt; *Cogit temporum calamitas.* vſque ad finem. *Concil. Trid. Seſſ. 24. c. 2.* *Concil. Trid. Seſſ. 25. c. 2.*

Mox antiquorum patrum exemplū, atque auctoritatē ſequuta ſynodus fidei

Catho-

Catholicæ profeſsionem tanquã omnium rectê agendarum rerum optimũ fundamentum ante omnia præmittendũ cenſuit. Itaque iuxta formã præſcriptam conſtitutione ſanctæ memoriæ Pij. IIII. edita anno M.D.LXIIII. incipiente: *Iniunctum nobis:* ſynodus profeſsionem clara & alta voce in hæc verba fecit. *Ego. N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur ſymbolo fidei quo ſancta Romana Eccleſia vtitur; videlicet. Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli & terræ, viſibiliũ omnium, & inuiſibilium, & in vnũ dominum Ieſum Chriſtũ filium Dei vnigenitũ, & ex Patre natũ ante omnia ſæcula, Deum de Deo lumen de lumine, Deũ verum de Deo vero, genitum non factũ conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcẽdit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex*

Maria

Maria Virgine. Et Homo factus est. *Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato: passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm scripturas. Et ascẽdit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos. Cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem. Qui ex Patre, Filioq; procedit. Qui cũ Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur. Qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remißionẽ peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.*
Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam iuxta eum sensum quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de verò sensu, & inter-

pretatione ſacrarum ſcripturarum ad-
mitto, nec eam vnquàm niſi iuxta vna-
nimem cõſenſum Patrum accipiam, &
interpretabor. Profiteor, quoq́; ſeptem
eſſe verè, & propriè ſacramenta nouæ
legis à Ieſu Chriſto domino noſtro in-
ſtituta, atq; ad ſalutem humani generis,
licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſci-
licet Baptiſmum confirmationem Eu-
chariſtiam, pœnitentiam, extremam vn
ctionem, ordinem, & matrimonium, il-
laq́; gratiam conferre, & ex his Baptiſ-
mum, confirmationem, & ordinẽ ſine
ſacrilegio reiterari non poſſe: receptos
quoq́;, & approbatos Eccleſiæ Catholi
cæ ritus in ſupradictorum omnium ſa-
cramẽtorũ ſollẽni adminiſtratione, re-
cipio, & admitto omnia, & ſingula, quæ
de peccato originali, & de iuſtificatione
in ſacroſancta Tridentina Synodo de-
finita, & declarata fuerũt, amplector, &
recipio. Profiteor pariter in Miſſa offer
ri Deo verum, proprium, & propicia-

torium ſacrificium pro viuis,& defunctis, atq; in ſanctiſsimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus,& ſanguinem , vna cum anima,& diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtãtiæ vini in ſanguinem; quã conuerſionẽ catholica Eccleſia tranſſubſtantiationẽ appellat. Fateor etiam ſub altera tãtũ ſpecie totũ, atq. integrũ Chriſtum, verũq. ſacramentum ſumi; conſtãter teneo purgatorium eſſe animaſq. ibi detẽtas fideliũ ſuffragijs iuuari, ſimiliter & ſanctos vna cũ Chriſto regnantes, venerandos, atq. inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq eorum reliquias eſſe venerandas firmiſsimè aſſero. Imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorũ ſanctorũ habẽdas, & retinẽdas eſſe, atq. eis debitũ honorẽ, ac venerationẽ impartiẽdã: Indulgentiarũ etiam poteſtatem à Chriſto in

Eccleſia relictam fuiſſe, illarumq́; vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo, ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarũ matrem, & magiſtrã agnoſco, Romanoq́; Pontifici beati Petri Apoſtolorum Principis, ſucceſſoris, ac Ieſu Chriſti vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina ſynodo tradita, definita, & declarata, indubitãter recipio, atq; profiteor, ſimulq́; contraria omnia, atq; hæreſes quaſcũq́; ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno reijcio, & anathematizo: Hanc veram catholicam fidẽ extra quã nemo ſaluus eſſe poteſt, quã in præſenti, ſpõte profiteor, & veracitèr teneo, eandẽ integrã, & inuiolatã, vſq; ad extremũ vitę ſpiritũ, cõſtãtiſsimè (Deo adiuuãte) retinere, & cõfiteri, atq; à meis ſubditis vel illis

quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prędicari quã tum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro, ſic me Deus adiuuet & hæc ſancta Dei Euangelia.

Concil. Tolet. 11. c. 1. 5. q. 4. c. in loco.

Eodem modo Epiſcopus Imperialis ab ipſo Archiepiſcopo fidei profeſsionẽ & Concilij Tridentini receptionem exegit.

Concil. Conſt. ſeſſ. 1. in prin.

Concil. Trid. Seſſ. 2. §. in ſententijs.

His finitis, lectus eſt Concilij Toletani antiquus & approbatus Canon de ordine & modo in ſynodo dicendi ſententiam, & rem vnamquamq; tractandi: Cuius initium eſt. In loco benedictionis prout à ſancta Tridentina ſynodo traditur, atque quomodo procedendum eſſet in his, quæ erunt tractanda declaratum eſt.

Poſt hæc autem ſancta Synodus omnes & ſingulos ad eam accedẽtes certiores facit, Congregationes habendas fore in capitulo huius Cathedralis Eccleſiæ, vt qui velit aliquid petere, vel

vtilitatis publicæ, cauſa proponere liberum ſibi eſſe in loco prædicto id facere, ſciat.

Deniq; nullum cuiq; præiuditium factum, aut futurum ex loco aſsignato omnibus præſentibus, ſiue etiam abſentibus, declaratum eſt. Cumq; ſupradicta omnia, ſic acta, decretaq; eſſent, quæſitũ eſt à Reuerendiſsimis: An ipſis placerẽt ea omnia? Ad quæ omnes reſponderũt. *Placent.*

Sic finita actione prima. Duæ Congregationes quotidianȩ, in capitulo Cathedralis Eccleſiæ habitæ ſunt per Metropolitanum, cæteroſq; Epiſcopos frequenter, ipſo etiam præſente Prorege, quoad è viuis exceſsit, necnon Procuratoribus Eccleſiarum, tum etiam Theologis, ac iuris Doctoribus à Cõcilio deputatis. Itemque regularium ordinum Præpoſitis, ac demum Synodi officialibus (vt fieri ſolet) aſsiſtẽtibus. Ac primũ ſuperiorum huius Prouinciȩ Synodorũ

acta

acta, decretaque diligenter recitata, & annotata sunt. Deinde Ecclesiarum cõstitutiones peculiares, siue erectiones, tum à plerisq; Ecclesijs, & Procuratoribus ciuitatum, atq; alijs idoneis personis, libelli plurimi oblati lectiq; sunt. In quibus, quæ ad reformationem pertinere cuiq; videbantur, Synodo significarentur, & quæcũq, disputatione, ac matura tractatione digna visa sunt, ea Theologorum, & Iurisprudentium studio, & collatione, & voce, & scripto, copiose per plures menses agitata sunt.

Eiusdem anni 82. mense Octobri, Reuerendissimus D. Petrus Peña Episcopus Quitensis ad synodum venit, qui & loco suo sedit, & congregationibus aliquot diebus interfuit, donec morbo diuturno, & senio confectus, die septima Martij, anni 83. migrauit è vita, clarissimo viro Martino Henriquez Prorege, quinto post die, ab hac quoque luce sublato.

Sub eiusdem Martij initium Reuerẽdissimi Episcopi; D. frater Franciscus Victoria Episcopus Tucumaneñ. & D. Alphõsus Granero de Aualos Episcopus Plateñ. ad Synodum conuenere & facta prius professione fidei suis locis sedere ac sententiam dicere ceperunt. Cum vero, tum in multis grauibusque controuersijs componendis, tum in maturo multarum rerum tractatu, quæ ad totius Prouinciæ, ac Regni Indici vtilitatem ac reformationẽ opportuna admodum iudicabantur in edendo quoq; ac vertendo in idioma Indicum cathechismo, compluribusq, alijs ad Indorũ salutem spectantibus, non paruo labore annus integer exactus esset, tandem omnium Patrum sententia decretum est, secundam Actionem in templo eiusdẽ Cathedralis Ecclesiæ ad beatissimę Virginis Assumptionis diem promulgandam esse.

Igitur die decima quinta mẽsis Augusti,

gusti, anni millesimi quingentesimi octuagesimi tertij sollemni processione propè Ecclesiã pręeunte, omnibus Reuerendissimis mitris, ac pluuialibus de more compositis, ac missam Reuerẽdissimo Tucumanensi Pontificali ritu celebrante, ac cæteris peractis, quæ sunt ex vsu Romanę Ecclesię considentibus in loco pręcelso, ac bene ornato Patribus, pręsente Regio Senatu, & Procuratoribus Ecclesiarum, & ciuitatum, capituloq́; & Clero, ac populo frequentissimo ex sugesto, per eundem Reuerendissimum Tucumañ. Episcopum recitata sunt decreta, quę sequuntur.

(.·.)

ACTIO SECVNDA CONCILII PROVINCIALIS Limēſis in Cathedrali Eccleſia eiuſdem ciuitatis Regum, celebrata in die Aſſumptionis beatæ Mariæ Virginis, decimaquinta Auguſti, Anno milleſimo quingenteſimo octuageſimo tertio.

DE SVPERIORIBVS Synodis. Capit. I.

VONIAM huius Prouinciæ ſtatus certas, atq; omnibus peruias leges poſtulat, vt quid ſingulis in rebus agendū eſt, nemo in hac noua Eccleſia iure ignorare poſsit: illud primum hæc ſancta Synodus ſibi prouidē-

dum censuit, vt quid in superioris temporis statutis deinceps etiam retinendũ, seruandumque sit, apertè doceat, atq. explicet. Quæcumque igitur, in prima Limensi cõgregatione anno à salute mũdi, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, acta decretaque sunt: quia in ijs, & legitima auctoritas desideratur, & pleraque meliùs postea disposita sunt, nullã de cætero, siue in tota prouincia, siue in hac diœcesi obligãdi vim habeant. Quæ vero deinde per Concilium Prouinciale, in hac eadẽ vrbe coactum, anno millesimo quingentesimo sexagesimo septimo constituta sunt, cũ ritè, ac legitimè conuocatum, & celebratum, atque etiam promulgatũ fuisse constet, ea cum omni veneratione, dummodo Concilium ipsum Canonicũ sit, & canonici statuta contineat, præterquàm, si quid rerum, ac temporis ratione exigente, ab hac Synodo aliter dispositũ, reuocatumue sit, saluo etiam in

omni-

omnibus iure patronatus, per ſedem Apoſtolicã catholico, atque inuictiſsimo Regi noſtro Philippo, cęteriſq; Hiſpaniarum Regibus conceſſo quod per omnia illęſum, conſeruatũque cupimus, diuturnam, inſuper ac fœliciſsimam vitã à ſummo Deo noſtro, pijſsimè illius maieſtati deprecantes.

DE TENENDA HAC & ſuperiori Synodo. Capit. II.

SEd in ea, quę ſalutariter prouiſa ſunt ignoratione & negligentia, quemadmodum hactenus ferè contigit, inutilia reddantur, pręcipit ſancta Synodus, vt intra duorum menſium ſpatium, à die factę promulgationis in vnaquaq; diœceſi computandum, vel certè quod ordinarius cuíque pręſcripſerit, debeant omnes, ſiue Hiſpanorum, ſiue Indorum Parochi, atque alij quicumque Eccleſiaſtici iudices, tam decreta Concilij ſupe-

ſuperioris prædicti, quæ ad ipſos quoquomodo pertinebunt, quam omnia huius ſtatuta deſcribere, ac penes ſe habere, ſi quis id facere neglexerit, pœna centum aureorum, & maioris excommunicationis feriatur.

DE CATHECHISMI editione, & verſione. Capit. III.

VT Indorum populi in Religione Chriſtiana adhuc rudes, ſalutari fidei doctrina commodius imbuantur, ac tutius, atque eandem vbique vnius doctrinæ formam inueniant, placuit veſtigijs generalis Tridentini concilij inſiſtendo, proprium cathechiſmum huic vniuerſæ Prouinciæ edere, quē omnes Indi pro ſuo captu doceantur, ac memoritèr, ſaltèm pueri teneant, diebuſq; dominicis, & feſtis in publico conuentu Eccleſiæ repetant, vel illius certè aliquā partem, prout opportunum videbitur, ad

Concil. Trid. Seſſ. 24. c. 7. & Seſſ. 25. in fin.

ad cæterorum vtilitatem recitent. Præcipit ergo ſancta Synodus, omnibus Indorum parochis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis, vt cathechiſmo hoc, ipſius auctoritate edito, quatenus ſit conformis cathechiſmo à ſancta ſede Apoſtolica edito, quibuſcumq́, alijs excluſis, deinceps vtãtur, & ſecundum eum plebem ſibi commiſſam inſtruere curẽt. Et quoniam ad Indorũ ſalutem non ſolum rerũ ſententiarumq́; cõſenſus, ſed ipſa etiam ſermonis cõformatio, plurimum confert, prohibet etiam præteruerſionem ipſius auctoritate factam, atq; editam, tam in precibus, rudimẽtiſq́; doctrinæ Chriſtianæ, quàm in cathechiſmo in linguam Curquenſem, vel in Aymaraycã, aliam traductionem, à quoquam fieri, vel aliter facta quemquã vti, atq; vt idem fructus ad cæteros etiam manet, qui diuerſo à ſupradictis idiomate vtuntur, mandat Epiſcopis omnibus, vt in ſua quiſq; diœceſi,

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 2.

C. quoniam de off. iud. ord.

cesi, quam primum curet cathechismũ eũdem per idoneos, & pios interpretes in reliquas linguas suæ diœceseos verti: eamq́ue interpretationẽ ab Episcopo sic approbatam, ab omnibus sine controuersia recipi, non obstante qualibet cõtraria consuetudine.

QVID SINGVLI docendi sint. Capit. IIII.

CVM diuino præcepto omnes Christiani adulti teneantur pro suo captu scire, quæ ad Religionis Christianę quã profitentur, substantiam pertinent: Qualia sunt mysteria fidei præcipua, quæ continentur in symbolo, mandata decalogi omnibus seruanda, Sacramenta quoq́ue ea, quæ necessariò cuiq́ue suscipienda sunt, Tum demum, quæ à Deo petere, & expectare debemus iuxta Dominicæ orationis institutionem, sedulo in ijs erudiendi sunt à Pa-

Matth. 28. Marc. 16. 1. Pet. 3.

à Paſtoribus,& Miniſtris omnes, maximê rudiores Indi, Ætiopes, pueri, pro cuiuſque ingenio,& opportunitate, ne grauiſsimo morbo ignorantiæ (vt fit paſsim)periclitentur, omninò autem curandum eſt,vt quicumque neque ætate, neque valetudine impediuntur, memoriter diſcant elementa Chriſtiana, maximè Symbolum fidei, orationem Dominicam, præcepta decalogi, ſacramenta Eccleſiæ: Id vt fiat, antiquorum Canonum ſtatuta ſequens,præcipit ſtrictè ſancta Synodus, vt nullus adultus ad ſacramentum Baptiſmi admittatur, qui non priùs ſaltèm Symbolum,& orationem Dominicam memoritèr reddiderit. Idemque in Sacramentis pœnitentiæ, & confirmationis conferendis omninò ſeruetur,excepto vel neceſsitatis articulo,vel nimiæ ſenectutis, aut ægritudinis, ſiue etiam profundæ alicuius hebetudinis impedimẽto, quod parochorum, ſeu confeſſariorum iudicio,& cõſcien-

De conſec. d. c.4. c. Baptizandos. Et c. non liceat Aug. lib. 50. hom. 42. Conc.Fer. Iulian.in præfa. ad fin. Conc. Moguntiac. cap. 45. Aug. in Enchiridion.c.7.

Conc. Limm. 2. Seß. 2. c. 16.

ſcientiæ relinquatur. Qui verò ijs tantis impedimentis grauati fuerint, vt copioſiorem cathecheſim non admittant, doceantur demum pro ſuo modo præcipua fidei capita, ſcilicet, vnum eſſe Deum omnium rerum authorem, qui accedentes ad ſe, vita æterna remuneret, improbos & rebelles æternis ſupplicijs in alio ſæculo puniat. Deinde hunc ipſum Deum, eſſe Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, tres quidem perſonas, ſed vnum Deum verum, præter quem nullus alius ſit verus Deus. Nam quæ adorant aliæ gentes præter Chriſtianam, non eſſe Deos, ſed dæmones potius, aut figmenta hominum. Præterea filium Dei propter reparandam ſalutem hominum, factum hominem ex Virgine Maria, pro nobis paſſum, & mortuum ac tandem reſurrexiſſe, & regnare in æternum. Hunc eſſe Ieſum Chriſtum Dominum, ac ſaluatorem noſtrum. Poſtremò neminem

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 33. & 34.

 poſſe

posse esse saluum, nisi credat in Iesum Christum, & pœnitens de peccatis commissis sacramenta ipsius suscipiat, Baptismatis quidem si infidelis est, Confessionis autem, si lapsus post Baptismũ: ac deniq; statuat, ea seruare, quæ Deus, & Ecclesia sancta præcipiunt: Quorũ summa est, vt Deũ diligat super omnia, & proximum, sicut se ipsum. Intelligãt igitur Dei sacerdotes nisi in fide, vt oportet, instructos baptizent, vel à peccatis absoluant, se, & grandi sacrilegio cõmaculare, & animarum reos, apud districtum Dei iudicium reddere.

A PAROCHIS ERVdiendos rudiores. Cap. V.

Conc. Tolet. Actio. 3. c. 5.

RECtores Ecclesiarum parochialium, diebus saltem Dominicis, & festis, rudimenta Christiana per se ipsos populo tradant, ad quos audiendos pueri, & serui conueniant: sciant quoque patres

familias se Deo reddituros rationem de filijs, seruis, ac tota familia reliqua. Itaq; satagant, vt benè, modestiq; viuant, vt suis temporibus confessiones faciant, vt doctrinam Christianam probè teneant; vt Ecclesiam discendi causa, & orandi frequentent, nè, quod sæpe accidit, & diuina oracula minantur, propter corruptos mores liberorum, in ipsos parẽtes, diuinitùs vindicetur. *Conc. Lim. 2. Sess. 2. c. 127* *1. Reg. 2. Amos. 2.*

VT INDI INDICE doceantur. Cap. VI.

CHristianæ instructionis, aut cathechismi scopus præcipuus est, fidei perceptio, corde enim credimus ad iustitiã, quod ore confitémur ad salutẽ. Quã obrẽ ita quisq; instruẽdus est, vt intelligat, Hispanus Hispanicè, Indus Indicè; alioqui quãtũuis benedicat, mẽs illius, iuxta Apostoli sentẽtiã, sine fructu est. Quo circa nullus Indorũ de cetero cõpellatur *Rom. 10. Conc. Remen. c. 15.*

 ora-

1.Corint. 14. orationes, siue cathechesim Latinè discere, cum sufficiat, multoque meliùs sit suo idiomate pronunciare, aut si qui ipsorum velint, possunt etiam Hispanicum, quo multi iam vtuntur, adiungere. Præter hæc aliam aliquam linguam ab Indis exigere, superfluum est.

NE CLERICI AD expugnandos Indos proficiscantur. Cap. VII.

NOVAS Expeditiones suscipere aduersus barbaros, aut infideles, sine grauissima, & meditatissima causa, minimè oportet, cum agatur de plurimorum hominum fortunis, libertate, salute, ac sæpè temeritate multorum, irreparabilia bello, damna dentur. Quapropter nemo ex clericis, qui doctrinæ Indorum præsunt, vel alias, vtcumque agunt, ad bellum contra Indos, aut alias quascumque expeditiones, vt mini-

ministerijs spiritualibus milites iuuet, proficiscatur, nisi de expressa licentia sui Episcopi. Qui secus egerit, excommunicationi latæ sententiæ, ipso facto subiaceat, & pro modo culpæ alijs etiam pœnis acerbè plectatur.

CONIVGIA INTER fratres inita dirimantur. Cap. VIII.

COniugia inter fratres, cum ad Baptismi gratiã peruenerint, rata non habeãtur: sed quicumque ita coniuncti reperti fuerint, separentur. *Conc. Lim. 2. c. 38. de diuo. c. quanto.*

DE PATRINIS INdorum. Capit. IX.

COnuenit impedimenta quæ ex cognatione spirituali oriuntur Indis, quoad fieri potest detrahere, ne ignorãtes, quod sæpe accidit in gradibus illicitis, coniungantur. Eam ob causam, &

in ſuperiori Synodo, & in hac, commodum viſum eſt, vt in quouis populo, aut parochia Indorum, certus ſit deſignatus Patrinus, ſiue ſuſceptor, qui baptizãdos de fonte leuet, ſed hunc deſignare pertinebit ad ordinarium, qui etiã plures, vt iudicauerit expedire, pro numeroſitate populi poterit conſtituere, ita tamen, vt certi ſint, & quorũ fidei poſsit inſtitutio ſpiritualium filiorum committi.

QVID AGENDVM cum ex duobus infidelibus coniugatis alter conuertitur. Cap. X.

Conc. 2. Lim. §. 2. c. 36.

DE ijs, qui iam matrimonio iuncti conuertuntur ad fidem, coniugè adhuc infideli permanente, in ſuperiori Concilio, prouidè conſultum eſt, vt ſi infidelis quidem, ſpem ſuæ cõuerſionis maturã oſtendat, Chriſtianus nullo modò ad alias nuptias tranſeat, quemadmodum eſt ſacris Canonibus definitũ, ſed coniugis lucrum in Chriſto expectet. Si

verò

verò differat conuersionem suã, neq; tamen iam baptizato coniugi, perniciosus existat, eũ à fide auertẽdo, aut ad peccatũ mortale pertrahendo (ceterùm id cũ fit, sacri Canones, eos necessariò separãdos volũt, & Christiano, noui coniugij ineundi potestatẽ tribuunt) Tunc & expectandũ adhuc esse per semestre tẽpus, & assiduè de sua interim conuersione admonendum. Sed quoniam tùm periculum recens cõuersi cauendum est, ne si diù permanserit in toro infidelis, fidem Christo, fortassis, amittat, dum vult seruare homini; tum verò libertati illius consulendũ est, ne celebs viuere cogatur, qui forsitã vritur. Idcircò decernimus, vt trãsacto sex mensium spatio res ad Episcopum deferatur, qui benè perspecta causa, fideli declaret, copiam esse aliud matrimonium ineundi propter fidei, aut charitatis scandalum quod patitur. Quod si nullum esse periculũ in cohabitatione viderit, iubeat expectare infidelem:

De diuort. c. quanto & c. haud eamus 28. q. 1. c. iam nũc, & c. sic enim. 28. q. 2 c. si infidelis.

1.Corint.7. fidelem: vel etiam consulat cohabitare, si prodesse intelligit, iuxta Pauli Apostoli consilium. Neque enim potest omnibus conuersis eadem lex præfigi, cum occurrant profectò variæ circunstātiæ, neque sit omnium infidelium eadem ratio. Quare Episcopi prudentia in re dubia, ne grauitêr erretur, consulenda erit, & iuxta c. quanto de diuortijs, cum casus acciderit, decernendum.

DE NOMINIBVS Indorum. Capit. XI.

NE in Indorum Baptismo, & matrimonio falli sæpe contingat, dum ignoti illud repetunt, omninò vetētur gentilitatis, aut superstitionis suæ nominibus vti, sed omnibus Christianis assueta nomina in Baptismo apponantur. Cognomina verò, vt inuicem discernātur, masculi quidem paterna, fœmelæ, materna retineant.

NE

NE REGVLARES Baptiſmi, aut matrimonij ſacramenta adminiſtrent. Capit. XII.

Regularibus præterquàm in Indorum oppidis, vbi parochorum munus exercẽt, baptiſteria habere, aut præter neceſsitatẽ baptizare, aut matrimonia copulare, ſacri Canones prohibent. Id ita fieri hæc Synodus valde commẽdat, ne ſcandala in Eccleſia ab ijs fiant, quos maximè oportet exemplo humilitatis alijs præſtare.

16.q. 1. cap. Plac. Clem. de priuil. c. Religioſi. Concil. Later. ſub Leone. 10. ſeſſ. 11. Concil. Trid. ſeſs. 24. de reforma. mat. c. 1.

IN CONFIRMATIONE nihil ab Indis accipiendũ. Cap. XIII.

Cum Sacramentum confirmationis accipiunt Indi, nulla ratione quicquã pecuniæ, aut argenti ab ijs petatur, neq; vt offerant inducantur. Quin etiã qui præ inopia candelas ferre non poterunt, ijs ab Epiſcopis benignè cõferã-

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 47.

tur,& cerei,& lintea;idem in baptiſmo ſeruetur de cereo,& capitio baptiſmali.

DE EXAMINE Confeſſorum. Cap. XIIII.

Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 15.

ORdinarij diligenter examinẽt eos, qui confeſsionibus audiendis ſunt exponẽdi,etiam ſi regulares fuerint, & quia non ſunt omnes ad omnium confeſsiones excipiendas idonei,oportebit iuſtam in examine ſeruare mẽſuram, vt benè doctis,& literatis generalẽ approbationem tribuant, minùs vero peritis, eam limitationem perſonarum,vel ſtatuum adhibeant, quam ſufficientiæ illorum congruere iudicabunt: quod in hac facultate confeſſariorum ampliãda, vel reſtringenda debeat haberi ratio,ne dum ſufficientiæ,ſed etiam loci,cæterarumq; circunſtantiarum, omnibus autẽ, quos approbãdos duxerint, approbationis ſuæ,vel amplæ,vel reſtrictæ,vt dictũ eſt,

eſt, inſcriptis teſtimoniũ gratis dabunt. Laici verò cum præcepto Eccleſiæ de annua confeſsione ſatisfaciunt, ſchedulam à confeſſario petent (niſi perſonæ alioqui ſatis probatæ ſint) quã, tùm proprio parocho, tũ patri familias oſtẽdẽt.

EXTRA ORDINARIOS confeſſarios Indis aliquando tribuẽdos. Cap. XV.

COnſcientijs Indorũ curẽt Epiſcopi conſulere per extraordinarios quãdoque confeſſarios, quos ipſi qua poterunt commodiori ratione, tranſmittãt, vt qui parochos ſuos præ timore, aut pudore, aut fortaſsis odio aliquo, grauiora ſæpè crimina celant, apud hos veluti ſubſidiarios euangelij miniſtros, ſecurè ac ſpontè, conſcientias ſuas exonerent. Et quia in tanta linguarũ varietate cõpertũ nobis eſt, multos ſine pœnitentiæ ſacramẽto hucuſq; mãſiſſe, inquirãt Epiſcopi qui nam ſint eiuſmodi, & illis quã dili-

Concil. Trid. ſeſß. 25. de Relig. c. 10.

diligentissimè possint, de perito aliquo sacerdote prouideant qui, illorum con fessiones excipiat.

CONFESSIONEM INtegrè cognoscendam. Capit. XVI.

NOn pauci sacerdotes ex imperitia sermonis Indici, interdũ etiam ex negligentia, & tædio audiendi, in confessionibus Indorum, multa illorũ peccata, sibi penitus ignorata prætereunt, atq; ita perfunctoriè vnum, aut alterum peccatum intellexisse contenti, beneficium absolutionis impendunt. Cũ ergo sacramentalis confessio mortalium peccatorum integra esse debeat, neq; possit, nisi necessitatis articulo vrgẽte, eiusmodi absolutio esse legitima, oportet omninò pœnitentiæ ministros cautos, atq; solicitos esse, ne sacrilegium admittant in eiusmodi confessionibus detruncatis. Itaque, vel pœnitentes ad peritiores

Concil. Trid. sess. 14. c. 5. Conc. Florẽt. in instruct. Armen. Cõc. Cabilon. c. 32. Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 57.

res remittant, ſi non ſufficienter intelligunt, vel ipſi diſcant, quod neſciunt, neq; enim rectus iudex eſt, qui iudicat quod ignorat.

CASVS RESERVATI, Parochis Indorum conceduntur. Caput. XVII.

PRæſentis auctoritate Synodi, parochis, & approbatis confeſſarijs Indorum, caſus Epiſcopis reſeruati concedũtur, vt ab omnibus illis, & cenſuris annexis poſsint abſoluere Indos, cum id expedire in Chriſto iudicauerint, ne Indi propter imbecillitatem ſuam, & ſpiritualis ſenſus inopiam, dum ad ſuperiores pro reſeruatorum caſuum abſolutione recurrere ceſſant, quod crebrò fit, conſcientijs ſuis illud experiantur no xium, quod pro earum ſalute ab Eccleſia prouiſum eſt, liceat tamẽ Epiſcopo aliquibus parochis hanc facultatem reſtringere, cum ei videbitur expedire.

SA-

SACERDOTES, ANtequam vestes sacras induant, confiteantur. Cap. XVIII.

CElebraturi Sacerdotes nullatenus sacris vestibus induti peccata confiteantur, sed cùm confessione opus habent, antequàm se induant, & quidem genibus prouoluti id faciant, nec nisi apud confessarium ab ordinario approbatum. Qui aliter, vel audierit, vel fecerit confessionem, sciat se; & præcepti reum, & salutarem ei pœnitentiam iniungendam; & quoniam domum Dei decet omnis sanctitudo, visum est etiã, cõfessionaria mulierum, qua parte ipsæ ingrediuntur aperta, & ianuis libera esse debere, id vt quamprimùm fiat, etiã in regularium Ecclesijs, hæc Synodus admonet, atq; hortatur.

Conc. Parisi. lib. 1. c. 46.

DE

DE VIATICO INDIS *præbendo. Caput. XIX.*

COElefte viaticum, quod nulli fidelium ex hac vita migranti, fi pœnitentiam oftendat, negat pia mater Ecclefia, multis ab hinc annis Indis, atq; Ætiopibus; cæterifq; perfonis miferabilibus præberi debere à parochis, concilium Limmenfe conftituit: fed tamen facerdotum cõplurium, vel negligẽtia, vel zelo quodam præpoftero, atq; intẽpeftiuo, illis nihilo magis hodie quoque præbetur: quo fit, vt imbecilles pleræq; animæ tãto bono, tamq; neceffariò fibi, fraudentur. Volens igitur fancta Synodus ad exequutionẽ perduci, quæ Chrifto duce, pro falute Indorum neceffariò ordinata funt, feuerè præcipit omnibus parochis, vt extremè laborãtibus Indis, atq; Ætiopibus, viaticũ miniftrare nõ prætermittant, dummodo in ijs debitam difpofitionem agnofcant nempè fidem

Conc. Nic. c. 13. 26. q. 6. c. de his vero S. Innocẽ. in epit. 3. c. 2. Conc. Cart. 4. c. 77.

Conc. Lim. 2. act. 3. c. 59.

Conc. Cart. 4. c. 76. 26. q. 6 c. 15. qui in infirmitate. De pœn. dist. 7. cap. si quis, &c. c. nullus 26 q. 6. c. his qui tempore. Aug. lib. 1. de adult. coniug. c. vltimo.

fidem in Christum, & pœnitentiam in Deum pro suo modo. Neque enim in extrema illa necessitate perfecta omnia exigenda sunt, Cum sanctorum Patrum decreta habeant, qualecumque fidei, & pœnitentiæ testimonium, in vltimo agône positis, vt salutaria sacramẽta ministrentur, debere sufficere. Vt autem quàm potuerit maximê decenti apparatu, tantùm illud sacramentum administretur; dabunt operam, vt cruce præeunte, & cereis accensis, tum etiam loco honestè composito, & cæteris, quæ in Synodo diœcesana Episcopi curanda prouiderint, ad ægrotũ Eucharistia deferatur, si ipse nequeat ad Ecclesiam cõmodè portari. Vbi verò Eucharistia non asseruatur, id fiet peracto ante meridiem Missæ sacrificio, atq; hostijs pro indigentium numero cõsecratis: porrò parochi, quicumque à prima huius decreti promulgatione negligentes fuerint, nouerint se præter diuinæ altionis iudi-

iudicium, etiam pœnas arbitrio ordinariorum, in quo conſcientiæ eorum onerantur, daturos, atque in viſitationibus, in illos de huius obſeruatione ſtatuti ſpecialiter inquirendum.

DE COMMVNIONE in Paſchate. Cap. XX.

IN Paſchate omnes Chriſtianos adultos communicare iubet ſancta Dei Ecclesia, niſi iuſta de cauſa prorogandam communionem, ſacerdos audita confeſſione cenſuerit. Quod ſi plerique neophitorum, hactenus ad Euchariſtiæ perceptionem non facilè admiſsi ſunt, fidei exiguitati, & morum ineptitudini tribuendum eſt; cum requirat tanti ſacramenti communicatio tùm firmam fidẽ, cœleſtem illum cibum à terreno, & humano diiudicantem, tùm conſcientiæ munditiam, quam turpitudo ebrioſitatis, & concubinatus, ac multò magis ſu- *Concil. Lat. c. 21.* *Concil. Trid. ſeſs. 13. c. 9.*

 perſti-

perſtitionis nefariæ, prorſus labefactat; quibus vitijs plurimi his regionibus grauitèr laborant; ſed quoniam, & multi Indorum, quotidie in Chriſtiana religione proficiunt, & ſunt etiam cæteri inuitandi, ac præparandi, vt cœleſti mēſa, ad quam etiam paruulos vocari vult, diuina ſapientia, ſalubritèr fruātur: præcipit ſancta Synodus parochis cæteriſque Indorum prædicatoribus, vt ſæpe, ac ſeriò de fide huius myſterij eos inſtruant; veram, ac realem Chriſti Dei noſtri præſentiam ſub panis ſpecie doceant, eorum deſiderium ad tantum beneficium excitent, præcipueq; ad omniū peccatorum deteſtationem, ac puram confeſsionem, vitæque in meliùs emendationem exhortentur, vt aſsidua deniq́ue prædicatione dignos dono illo viuifico reddant. Quos autem parochus, & ſatis inſtructos, & correctione vitæ idoneos iudicauerit, ijs ſaltē in Paſchate Euchariſtiam adminiſtrare nō prætermittat,

Conc. Lim. 2. ſeß. c. 58.

Prou. 9.

mittat, ne ipse alioqui ecclesiastici præcepti violati reus sit: in quibus autē certam sententiam tenere non poterit, cōsulat Episcopum. Nemo verò Indorū, aut Æthiopū, ad communionē recipiatur; nisi proprij parochi, aut confessoris licentiā scripto sibi datam ostenderit.

DE EVCHARISTIA asseruanda, vbi commodè poterit. Caput. XXI.

QVia sacrosancta Eucharistia in Ecclesia asseruata, tùm protectionem Christiano populo adfert admirabilem; tùm decumbentium necessitatibus opportunè subuenit, optandum certè esset, ac pro virili curandum, vt parochiæ Indorum tanto Dei munere fruerentur; sed quia securitas dignitasque tam præcelsi Sacramenti fidam custodiam, & præsentiam alicuius ministri ecclesiastici, atque alia quædam *Concil. Trid. sess. 13. c. 6.*

postulat, quæ non facilè vbiuis reperiãtur. Idcircò ordinarijs, in Synodo præsertim diœcesana, tractandum prouidẽdumq; relinquitur, quibus in locis possit ad populi deuotionem, & munimen, Eucharistia dignè seruari.

COMMVNIONEM damnatis ad mortem non negandam. Cap. XXII.

Extra de furtis. c. fures. Conc. Vormatiens. vltim. Leg. 7. tit. 13. part. 1.

IIs, Qui propter facinora admissa capitis damnati sunt; pridie quàm ad patibula à Magistratu ducãtur, communione Christi corporis muniantur, quò patienter, & cum salute animæ, pœnas corpori debitas ferant.

PROCESSIONES quomodo faciendæ. Cap. XXIII.

QVo tempore ab Ecclesia solemnes sanctissimi Christi corporis pro

cessiones

ceſsiones agũtur, aut in die Paraſceues, aut quocumq́ue alio die publicè ſupplicationes fiunt, nulla fœminarum cooperto vultu, vel vias publicas inambulet; vel de feneſtris proſpiciat; idq́, omnes obſeruent, ne leuitate fœminea, à cultu Dei, populum auocent, ſed religioſo potiùs, modeſtoq́; habitu, & geſtu, internã fidem pietatemq́; teſtentur. Magiſtratus quoq́ue, ac Reipublicæ miniſtros monemus, atq. hortamur in Domino, vt eædem ſanctius ſupplicationes agantur, dent ſedulò operam, ne viri, fœminęq. mixtim confuſeq. incedant, ſed præeãt viri omnes, mulieres iuxta Prophetam, ſeorſum ſequantur Dei miniſtros. *Zachar. 12.*

NE MISSÆ IN DOmibus priuatis fiant. Cap. XXIIII.

MIſſæ in domibus priuatis paſsim dicuntur contra Tridentini Concilij Canonem: hunc abuſum deinceps omninò *Concil. Trid. Seſſ. 22. de refor. Miſſæ.*

omninò tollendum, curent ordinarij, nec niſi in oratorijs approbatis, & ad eũ vſum ſolummodò deputatis, miſſas celebrari, vlla ratione permittant.

DE ORNATV EVCHARISTIÆ, & veſtibus ſacris. Cap. XXV.

IN quouis Indorum populo ornamentum, & quicquid ad celebrandum neceſſarium eſt, teneatur. Id ſi fieri alicubi nequeat, ſacræ veſtes, & apparatus ex alio populo in alium non niſi ſub clauis cuſtodia transferatur: vaſa quoque olei, & chriſmatis in arcula clauſa portentur: quoties verò Euchariſtiæ viaticum ad ægrotos in oppidis Hiſpanorũ defertur, Sachriſta thuribulo præeat ſacramentum: ſi oleum ad infirmorũ vnctionem feratur, Crucem, & lanterna clauſa, candelam portet. In cæteris quoque officijs eccleſiaſticis Sachriſtæ parochos ſuos comitentur, & per ſe ipſos

ministerium suum impleant: si neglexerint facere, quartam obuentionem sibi debitam amittant.

EVCHARISTIA CVM publicè exponitur, ministros Ecclesiæ debere assistere. Cap. XXVI.

GLoriosissimum Eucharistiæ sacramētum, tùm in die cœnæ Domini, tùm in festo, & octaua corporis Christi, ac quoties populo adorandum exponitur, à ministris ecclesiasticis cùm omni deuotione assistentibus associetur, cui officio Prelatus & Capitularibus, & reliquo clero deputet per vices suas, quos ipsi placuerit.

DE ORDINE IN cultu diuino. Caput. XXVII.

SAcerdotes inter Missarum sollēnia, dum ad oblationes populi recipiēdas

ab altari procedunt, ſciant ſibi penitus interdictum, ne vltra arcum toralem egrediantur, ſed illic fœminas, quæ voluerint offerre decenter expectent. In altari autẽ maximo præter eos, qui præbendam obtinent in Cathedrali, nullus celebret. Inter Miſſæ quoque maioris ſollemnia in alijs altaribus, quoad licebit, miſſæ non fiant: cum vero officium diuinũ in choro cantatur, clerici in Eccleſia non vagentur, neque quiſquã, vel deambulet, vel fabuletur, vel perſtrepet, ſed cum omni pietate rebus diuinis vacet. Alioqui pœnis afficiatur, quas fel. record. Pius. V. inflixit.

In motu proprio cum primum.

DE EXTREMA VNctione Indis danda. Cap. XXVIII.

Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 23. de extrema Vnctio.
Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 75.

EXtremæ vnctionis ſacramentũ nulla ratio patitur Chriſtianis morbo periclitantibus denegari; ne ergo poſthac quorundã parochorum deſidia, friuolã

de

de hoc excuſationem prætereat; innouato ſuperioris Synodi decreto, ſtrictè mãdamus, omnibus Indis fidelibus, atq; Æthiopibus per ſuos parochos, ſuo tẽpore pœnitentiam oſtendentibus, hoc ſacramentum adminiſtrari, atq. inter cætera à viſitatoribus diligenter de hoc inquiri, pœnasq́. arbitrio ordinarij negligentibus imponi.

VT EXTREME laborantibus Parochi aßiſtant. Caput. XXIX.

IIS qui è vita decedunt, dent operam parochi, vt aſsiſtant, & maximè periculoſo tempore, animas ſibi commiſſas iuuent: quod ſi per ſe non poſsint, certè aliquem idoneum ſubſtituant, qui morientem excitet, & cohortetur, atque, Indis præſertim, exhortatione ab hac Synodo euulgata, opitulentur. *Conc. Cõpoſt. act. 3. c. 37.*

ACTIO

DECRETA TRIDENTINI Concilij de ordinibus, esse seruãda, & domicilia iurata abroganda. Cap. XXX.

QVæ à Patribus in sacrosancto concilio Tridentino, de ijs qui promouẽtur ad ordines constituta sunt, ad Ecclesiæ dignitatem, ac puritatem, conseruandam, summoperè necessaria, ita diaboli instinctu, & prauorum hominum fraude, sæpe numero negliguntur, cùm ad sacratissimũ sacerdotij munus, passim infimas fœces hominum, cum summo nostro dedecore irrepsisse videamus. Quod vt posthac Episcopi diligentissimè caueãt, sancta Synodus æternæ vltionis, quæ negligentibus pastoribus imminet, cõtemplatione obtestatur, atque admonet, vt quæ de inquisitione vitæ, ætatis, natalium, eorũ, qui sunt assumendi ad quoscumque ordines, præcipuè ad maiores, necnõ de litteris testimonialibus; tum etiam de examine præuio,

Concil. Trid. sess. 23. c. 5. 6. 7. 8. 10.

uio, ac seuero, sanctissimè generale concilium statuit, nullo modò vnquam sibi prætermittenda existiment, præsertim in iis qui ex Europa aduentant, & quicumque aliàs non satis noti sunt. Ab alieno autem Episcopo nullus omninò promoueatur, nisi litteras ordinarij sui de omnibus supradictis, testimoniales deferat. Alioqui & ordinans, ab ordinũ collatione per annum, & ordinatus ab exequutione arbitrio sui Episcopi sunt ipso iure suspẽsi. Quoniam verò abusus quidam iam pridem inoleuit, vt per domicilia quædam iurata, quæ verbalia, & commentitia plerumquê sunt, in fraudẽ Ecclesiæ, & sacrorum Canonum contemptum ad ordines indigni irrepant: declarat hæc Synodus neminem sub prætextu domicilij esse ordinandum, nisi illud legitimè, quemadmodum ius statuit, contractum fuerit; atque insuper si alibi ceperint ad ordines promoueri, sui prælati litteras testimoniales osten-

Concil. Cart. 3. c. 21. Conc. Aurel. 3. c. 15. 9. q. 2. per totum. c. 1. & seq. de tẽp. ord. in. 6. Concil. Trid. sess. 25. c. 8.

oſtendant: ſi quis ad titulum domicilij iurati, antequam domicilium ipſum legitimè contraxerit, ordinabitur, ſit ab ordinum executione ipſo facto ſuſpenſus, & cuiuſcumq́ue beneficij, aut pareciæ Indorum incapax per triennium.

AD TITVLVM INdorum poſſe promoueri etiam patrimonij expertem. Cap. XXXI.

IN ſacris præſertim presbyteratus ordinibus conferēdis, illud præcipuè ſpectare debent Epiſcopi, vt operarios idoneos tantæ huic Indorum meſsi ſuppeditent, ſi quidem ea totius Epiſcopalis officij in hac Prouincia, potiſsima cura eſt: vt qui ad Euangelij gratiam diuinitus vocantur, miniſtros habeant, quoad fieri poſsit, & zelo animarum præditos, & numero ſufficiētes. Quod ſi aliàs idonei ſunt, qui ordinari petunt, & ſe ipſos doctrinæ Indorum dedicare cupiunt,

nullo

nullo modo propter patrimonij tenuitatem repellendi sunt, quin potiùs quãdiu hæc Ecclesia indiguerit, quærendi, & inuitãdi, qui moribus sunt probatis, & litteratura etiã sufficiente, & linguæ Indicæ non imperiti. Neque enim hos mendicare verisimile est, in tanta parochiarum multitudine, & sacerdotũ penuria. Neque vero concilij Tridentini vlla ex parte decreta violantur, cùm necessario animarũ saluti hac ratione consulitur, quemadmodum Limensis quoque superior Synodus censuit. Ad titulum ergo doctrinæ Indorum, quamuis nulla specialis parochia illico designetur, quicumq; reuera Indis præficiendi putantur, iure ordinarij poterunt.

Concil. Trid. Seß. 21. c. 2. Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 26.

DE SIMONIA CAVENDA in ordinationibus. Cap. XXXII.

Conc. Calced. act. 15. c. 2. 1. q. 1. cap. si quis Episcop⁹. Concil. Trid. sess. 21. c. 1.

QVamuis omnium antiquorum Canonum definitionibus, ac nouissimè

ſimè ſacri Concilij Tridentini decreto quæuis ſimoniacæ labis ſpecies, vel etiã auaritiæ ſuſpitio ab ordinũ collatione, longiſsimè relegetur, non ceſſant tamẽ adhuc multorum hominũ improba ingenia ad ſacrorum ordinum ſuſceptionem, quod meritis, & doctrina, non obtinent, prauis, & occultis artibus aſpirare, & quod ſine dolore referre non poſſumus, auaritia duce, aditum ſibi nonnunquam ad ſancta ſanctorum, aperiũt. Ex quo fit, vt abiectis, atque indignis miniſtris, & Eccleſiaſticus ſtatus paſsim dehoneſtetur, & noua hæc Chriſti hæreditas operarijs confuſibilibus occupata, exiguos admodum fructus faciat, cum per Dei gratiã poſsit facere vberrimos. Itaque, vt malum hoc, quo grauiùs nullum exiſtimari debet, ex domo Dei funditus exterminetur, declarat ſancta Synodus, tàm dantes, quàm accipientes, aliquid pro ordinatione, etiam quocumque colore, pœnas à iure inflictas,

ctas, ipso facto incurrere, neque vllam in hac parte consuetudinem excusare, neque prætextum vllum esse admittendum, quod sponte offeratur, aut detur, præsertim quando exiguitas doni, & personarum, ac temporis ratio non attestantur, iuxta Alexandri tertij decretum, puritatem in dante, & accipiente, ab omni suspitione auaritiæ alienam: sed neque pro dimissorijs, aut testimonialibus litteris, neque pro sigillo, neque alia quacumque de causa, eadem Tridētina Synodus patitur Episcopos, eorumue ministros, aliquid accipere, excepto quod notarius, decimam partem aurei pro singulis litteris accipere posit, si nullū ei ab Episcopo salarium constitutum sit.

Ex. de simo. c. Et si quæstiones.

Concil. Trid. sess. 21. c. 1.

IDO-

IDONEOS SOLVMMOdo esse ordinandos. Cap. XXXIII.

IN ordinibus minoribus conferendis, & interstitijs temporum expectandis, potissimùm verò sufficientia, cuiuscũq; ordinandi solerter exploranda, atq; ijs, qui munus idonei reperti sint, penitus excludendis Episcopi integrè, omni affectione humana postposita Tridentini concilij saluberrima decreta custodiant, vt Deo, & Ecclesiasticæ fideles se dispensatores probent, neque vero eo prætextu, quòd Ecclesiæ laborent inopia ministrorum, indignos ad sacras functiones vocare debent, quãdoquidem, & illorum iam dudum copia excreuit, & longè certè meliùs Dei Ecclesiæ, & saluti Neophitorum consulitur paucitate electorum sacerdotum, quàm multitudine imperitorum.

Concil. Trid. seß. 23. c. 11. & c. 7.

DE

DE MATRIMONIIS contrahendis. Cap. XXXIIII.

PRo ijs, qui contrahere volunt, publicæ monitiones, aut denunciationes fiant diebus festis, vbi populus frequens fuerit. Ignoti verò & exteri, aut vagantes, nullo modo ad coniugium admittãtur, nisi informationem priùs Prælatus ipse, & viderit, & probauerit, alioqui graues pœnas ipsius arbitrio incurrant. Animaduertant quoq; ordinarij, ne in dispensatione denunciationum faciles se exhibeant, nisi cùm valdè probabile est impedimentum malitiosum matrimonio obfuturum, & quanuis clandestina matrimonia, ex vniuersalis Ecclesiæ statuto, inualida sint, & penitus nulla, si quis autem adhuc, ita contrahere attentauerit, & ipse excommunicationis sententiam eo ipso incurrat; Et quicumque etiam nefarijs nuptijs præsen-

Conc. Later. c.51. Conc. Tridẽt. sess.24. de reformat. & c.7. Conc. Lim. 2. sess.2. c.21.

In decreto de reformatio.

tes,se præbuerint, præter alias arbitrio ordinarij, infligendas pœnas.

DIVORTII CAVSAM A solo Episcopo definiendã. Cap. XXXV.

Conc. Tridẽt. seß. 24. Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 23. & seß. 3. c. 72. Matth. 19.

DIuortij causam solus Episcopus per se cognoscat, & finiat; poterit tamẽ eius generalis vicarius processum, vsq; ad diffinitiuam exclusiuè formare; sed nisi causæ prorsus graues, ac perspicuæ probatę intercesserint, nõ suntmatrimonia, quę Deus ipse coniunxit, separãda.

DE SERVORVM matrimonijs non prohibendis. Caput. XXXVI.

Concil. Trid. seß. 24. c. 9. Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 19.

SErui Æthiopes, nequè contrahere matrimonia, neq; cõtractis vti, à suis dominis prohibeantur, nequè verò distrahãtur coniugati in ea loca, vbi à cõiugibus abesse perpetuò, aut etiam diu cogan-

cogantur; non enim debet lex matrimonij naturalis, per legem seruitutis humanam derogari.

DE CEREMONIIS nuptiarum. Cap. XXXVII.

CVm nuptię benedicuntur missa iuxta pręscriptũ noui Romani Missalis dicatur, nihil penitus mutato, ceremonię verò consuetę fiant ad Ecclesię ianuam, prout moris est, donec sanctissimi Romani Pontificis auctoritate manuale cõmune publicetur, quod oportebit per omnia sequi.

NIHIL AB INDIS accipiendum in administratione sacrorum. Cap. XXXVIII.

De simo. c. nõ satis & c. sequent. ibid. c. ad Apostolicam. Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 30.

PActiones quascumq; tacitas, vel expressas pro sacramentis administrãdis, aut sepultura conferenda, sacri Canones

nones tanquã simoniacæ labis commer tia fœdissima detestantur, laudabiles tamen consuetudines, in populo Christiano receptas, amplectuntur et probant. Cæterùm de Indis, iam pridem Limense concilium constituit ac declarauit, neque pro sacramentorum, neq; pro sacramentalium administratione, neque vero pro sepulturæ cuiuscũq; apertione quicquam exigi, aut recipi posse, sacerdote quidlibet ab Indis recipiente, quadruplici pœna mulctato. Quod salutare decretum Neophitorum ędificationi, et fidei magnopere necessarium, et à plerisq; cum non mediocri scandalo illorum contemptum, hæc sancta Synodus denuò innouat, et quãtum potest serio cõmẽdat, declarans nullas in hac parte consuetudines, tãquã laudabiles esse allegandas, quæ potiùs abusus sunt nunçupandæ, sed neq; ad oblationes faciẽdas in missa, aut aliàs Indi cogantur: sed si quis offerre voluerit intelligat, id quidem

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 26.

dem meritorium, & pium, ſed tamen prorſus liberum eſſe, vel facere, vel non facere. Quicumq; tamen Indorum in Hiſpanorũ vrbibus domicilium habẽt; quia & in fide inſtructiores ſunt, & noſtrorum hominũ vſum crebrò affectãt, cum ijs poterunt conſuetudines in ſepulturis, & cæteris ſi quæ ſunt laudabiles obſeruari.

BONA DEFVNCTORVM Indorum à parochis non vſurpanda. Cap. XXXIX.

Ex bonis Indorum, qui decedũt, parochi partem aliquã nullatenus vſurpare præſumãt, etiam ſub illo prætextu, quòd quintam eorum portionẽ pro defuncti anima erogare velint, ſed integrũ ſit Indis de ſuis bonis diſponere, vt ipſis placuerit. Quòd ſi ab inteſtato deceſſerint, ad heredes, quid pro anima defuncti erogãdũ ſit, declarare pertineat. *Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 10.*

PAROCHIS INDORVM semper prouidendum. Cap. XL.

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 1.

NE Chriſti oues, dum nullũ paſtorem habẽt, funditus pereant, debẽt omnibus modis Epiſcopi prouidere, vt ſi parochias Indorũ deſertas viderint, neque miniſtros indicè doctos, atque vltroneos facere inuenerint, mittant ſaltem ſacerdotes probatos, quos etiam præſertim vacantes, atq; ad titulum Indorum promotos, vel ea ex cauſa, ex Hiſpania miſſos, compellant (ſaluo tamẽ iure Regij patronatus, quod integrum, atq; illæſum intelligi ſemper volumus) ad curam illorum ſuſcipiendã, quandiu neceſsitas vrget, adhibitis, ſi opus fuerit etiam cenſuris, cum lex charitatis, atq; obedientiæ à ſtudijs quoq; litterarum abſtractos, cogat interdum præſenti animarum periculo ſubuenire. Verum Indici ſermonis periti, quoad fieri poterit quæ-

quærendi erunt, atq; vt omnes indicè discant, præmijs, & honoribus inuitandi, quod si linguæ peritus nullus occurrat, nihilominus sacerdote quocumque parochia munienda est, dummodo moribus corruptis non sit. Expedit enim benè viuentem potiùs, quam benè loquẽtem parochum mittere, si alterum sit eligendum, cum multò ampliùs ædificet vita, quàm lingua. Cõc. Lim. sess. 3. c. 3. De offi. iud. ordi. c. quoniam.

PAROCHIAM INdorum ante successoris aduentum à nemine deserendam. Cap. XLI.

PArochiam, siue doctrinam Indorũ nemo deserere audeat; si quis sine sui Antistitis assensu deserendam putauerit, aut ante discesserit, quam successori rerum Ecclesiasticarum suæ curæ commissarum, rationem reddiderit, sit eo ipso excommunicatus, nam & fraudes in rebus Ecclesiæ non tollerandæ Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 4.

 fiunt,

fiunt,& Christi oues facilè desertæ pereunt. Eandem ob causam ministri Ecclesiæ fideles maximeq; ad Indorum salutem procurandam idonei, nullo modò in Hispaniam reuerti sinantur, nisi publicæ vtilitatis causa, iudicio Prælati, id postulet.

MINISTROS DIABOLI *à consortio cæterorum Indorum separandos esse. Cap. XLII.*

AD exterminãdam Christianæ fidei pestem, quã Arioli, & scelestissimi dœmonũ flamines, tenero Christi gregi perpetuò afferre nõ cessant, quorum tanta est nequitia, vt vno die euertant, quicquid à Christi sacerdotibus per annum edificatur, prouidè admodũ in Cõcilio superiore cautum est, vt ij omnes (veluti alioqui inutiles, & decrepiti) in vnum locum congregarentut, clausiq; ibi tenerentur, ne cæteros Indos sua com-

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 107.

communicatione inficerent; vbi etiam alimenta, tùm corpori, tùm animæ necessaria præberentur. Hoc salutare decretum quanto damno prętermissũ sit, satis nos docuit experientia. Quare vult sancta Synodus, sine vlla excusatione aut mora, executioni mandari, idq; parochis omnibus præcipit, quãtum in ipsis erit; Regios verò ministros per Christũ obtestatur, & rogat, vt tã salutari instituto operam suam accommodent, statimq; prudenter inita ratione designẽt, vbi & quomodò isti diaboli ministri, sine aliorum pernicie contineantur.

DE SCHOLIS PVERORVM Indicorum. Cap. XLIII.

SCholas puerorum Indicorũ parochi valdè sibi commendatas intelligant, in quibus doceãtur legere, scribere, &c. atque illud præcipuè, vt nostrum Idioma Hispanicũ consuescant intelligere, *Conc. Magũt. c. 45.*

& pronuntiare, ſed caueant ſcholæ occaſione, ne illorum ſeruitute, atq; operis abutantur, neue eos pabulatum, lignatumq; mittant, qua de re ſciant conſcientias onerari, & ad reſtitutionem teneri. Doctrina quoq; Chriſtiana pueros, & puellas imbuant, neq; ad ſua commoda detineant, ſed tempeſtiuè ad parentes remittant, iiſq; obedientiam deferre, & opem ad ſubleuandos eorum labores, doceant.

DE COLLEGIO *ſeminario inſtituendo. Cap. XLIIII.*

Cõc. Pariſ. lib. 2. c. 30. Conc. Aquiſgra. c. 135. Concil. Trid. ſeß. 23. c. 18. Conc. Lim. 2. ſeſſ. 2. c. 72.

QVoniam in ſacro Concilio Tridentino inter alia in Synodo Prouinciali tractanda, peculiari quadam ratione iniunctum eſt, vt de ſeminarijs tãta Patrum imò Spiritus ſancti auctoritate decretis inſtituendis agatur, atq; illud maximè perſpicuum eſt, nullam hoc ſalutari inſtituto Eccleſiam perindè indigere,

digere, vt hanc noſtram Indicanam, in qua nouę plantę Euangelicę accuratè nutriendę ſunt; & ad propagandam Christi fidem inſtituendę. Hęc ſancta Synodus officium ſuum agnoſcens, Episcopos omnes, atq; paſtores ex parte omnipotentis Dei obteſtatur, atq; eorū conſcientias quantum poteſt onerat, vt in eccleſijs ſuis quamprimum ſeminaria prædicta puerorum excitanda curent, omnibus impedimentis quacūq; ratione poſtpoſitis. Porrò ad erigenda, & conſtituenda conuenienter prędicta ſeminaria, ex auctoritate nobis ab vniuerſali Concilio in hac parte ſpecialiter cōceſſa, vno cōſenſu ſtatuimus & ordinamus, contributionem ex quibuſcumq; redditibus & bonis Eccleſiaſticis in hūc modum faciendam. Vt ex decimis, beneficijs, Capellanijs, Hoſpitalibus, confraternitatibus, iuxta eiuſdem Concilij ſtatutum, ſiue Epiſcopales, ſiue Capitulares, ſiue beneficiales redditus ſint, etiam ex doctri-

Concil. Trid. seſß. 23. c. 18.

Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 72.

doctrinis Indorum, etiam si regulares doctrinas ipsas teneant, tria de centum in perpetuum applicentur, & ex nunc applicata censeantur; ad quam sanè portionem (satis certè moderatam) omnes clerici, & prædictæ personæ in conscientia teneantur, necnon œconomi ipsi, & officiales, aut quicumque persoluere habent eiusmodi ecclesiasticos reditus, præfatam portionem, trium videlicet de quolibet centenario, retineãt pro seminario. Cuius fundationem, & administrationem Episcopi fideliter, & solicitè curent secundum tenorem, & formam à Concilio Tridentino traditam, scientes se Deo omnipotenti, & sanctæ eius Ecclesiæ rationem, si quid minùs rectè egerint, reddituros.

Placent ne vobis Reuerendißimi Patres hæc decreta?

Omnes responderunt: *Placent.*

DO-

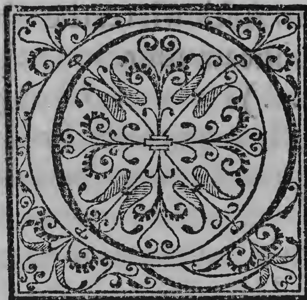
DOMINICA DECImanona poſt Pētecoſtem, in die ſancti Mauritij, & ſociorum eius, quæ fuit xxij. Septembris, tertia Actio habita eſt in eadem Cathedrali Eccleſia, proceſſione ſolemni præmiſſa, ac Miſſam celebrante Reuerendiſsimo Epiſcopo del Rio dela Plata, & poſt concionem habitam à Reuerendiſsimo Imperialis Epiſcopo, eiuſdem Actionis tertiæ decreta publicata ſunt.

(·.·)

ACTIO TERTIA CONCILII PROVINCIALIS Limẽſis celebrata in eccleſia Cathedrali ciuitatis Regum, die xxij. Septembris, Anno M. D. LXXXIII.

QVALES OPORTET eſſe Epiſcopos. Caput. I.

1. Pet. 4.

VALES eſſe oporteat Epiſcopos, à quibus reformationis initiũ ſumendum eſt, vt iudicium incipiat à domo Domini, cùm totius cleri, & populi ſalus, atq; correctio ex illorum correctione pendeat, ſatis quidem ſacræ litteræ vno verbo videntur tradere, cum docent, oportere Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, ſicut Dei diſpenſatorem. Quòd ſi vbiq;

1. Tim. 3. Tit. 1.

quidem Apostolorũ successores Episcopos, Apostolicam etiam doctrinam, & vitam referre, par est: tamen propria quadam & peculiari ratione, vbi gentes ad euangelicam lucem primùm vocantur, quod in hoc altero orbe nostra ætate, in quos fines seculorum deuenerũt, Dei consilio placuisse cernimus, ibi Apostolico verè muneri Episcoporum, Apostolicam, quoquè sanctitatem, & lumen respondere debere, nemo est, qui non videat: Non enim in ouile Dominicum nouus Christi grex, rectè adduci, adductus, rectè pasci potest, quãdiu pastores, non quæ Iesu Christi, sed quæ sua sunt, quærunt. Itaq; primùm Princeps ipse pastorum Christus, asiduè, atq; ardẽter ab omni gradu orandus est, vt pastores huic suo gregi dare dignetur iuxta cor suũ, atq; vt tales viros integros, probatos, animarũ amatores, et vtiles omninò in domo Dei Regiæ, et catholicæ Maiestati eligendos pro immensa sua prouidentia

Aug. in psal. 44. dist. 68. c. quorũ vices. Concil. Trid. sess. 23. c. 4. de ordin.

1. Pet. 5. Hierem. 3.

tia

tia ſemper inſpiret; Deinde qui iam ad hunc locum diuina diſpoſitione ſublati ſunt, aut poſthâc efferentur, eos hæc ſancta Synodus in viſceribus Christi orat, atq; obteſtatur, vt dignitatẽ ſuã, morum præcipuè ſplendore, & vitæ integritate tueãtur, forma facti gregis ex animo, non dominantes faſtu ſæculari, nec turpe lucrum amantes, nec luxu mẽſæ, aut apparatu ſuperuacaneo, quæ ſunt huius mundi ſapientes, ſed benigni, modeſti, zelo fidei accenſi, pauperum ſemper patres, & pro cõmiſſo ſibi grege ſoliciti, miniſterium ſuum impleant, tales deniq; ſint, vt per eos glorificetur Deus, & pater domini noſtri Ieſu Chriſti, atq; illorum aſsiduis precibus præclarisq; meritis donet innumerabiles harũ nationum animas, ac de poteſtate tenebrarum ereptas, transferat in regnum filij dilectionis ſuæ.

1. Pet. 5. Conc. Cart. 4. c. 13. Concil. Tolet. 3. c. 7. Conc. Antio. c. 35. Concil. Trid. ſeß. 25. c. 1. & ſeſſ. 13. c. 1. 12. q. 2. c. Epiſcopi & per ſeq.

QVI-

QVIBVS MINISTRIS vti debeant Episcopi. Cap. II.

QVia verò Episcopi in tanta amplitudine diœcesium, per se ipsos pleraque obire non possunt, studiosissimè videant quibus sibi vtendum administris putent, vt non nisi optimos, & lectissimos quosq; ecclesiasticis functionibus adhibeant. In primis familiares suos pudicos, ac religiosos esse doceant, pia opera, & sacramentorum vsum frequentare, publicè in præcipuis saltem anni solemnitatibus Christi corpus sumere: vicarios verò & iudices, ac visitatores ex ijs qui sapiētia & moribus præstant, eligant. Nemini porrò non solùm infami, sed quouis etiam modo notato, administrationem Ecclesię, aut visitationem quamcumq; committant. Religiosos, & pios viros foueant, veritatis studiosos amplectantur, assentatores & leues homines à se amandēt, improbis, &

1. Tim. 3. Exod. 18. Concil. Trid. sess. 2. c. 1. Concil. Tolet. act. 2. 1. c. 4.

3. q. 7. c. infamis, & c. infames.

rapacibus, ac flagitiosis, terrori sint. Denique; quę à sanctis Patribus in Concilijs tot, ac tanta de Episcoporum dignitate, grauitate, litteratura, religione, curaq; indefessa pro Christi Ecclesia, copiosè, ac necessario, tradita sunt, ea vt in se ipsis exhibeant nouæ huius Ecclesiæ Pastores, omni ratione adniti debent.

Conc. Cart. 4. Tolet. 1. Anthi. & Trid. sess. 1.

DE PROTECTIONE & cura Indorum. Cap. III.

NIhil est in harum Indicarum gentium prouincijs, quod ecclesiæ pręsides, cæteriq, ministri, non ecclesiastici modo, sed etiam sæculari potentia insignes, à Christo summo Episcopo, & Rege animarum, sibi vehementius cōmendatum, existimare debeant, quàm vt huic nouo, teneroquè Dei gregi, paternum affectum, curamq; pro spirituali, & temporali eorum necessitate, prout ministros Christi decet, impendant. Et certè

certè harum gentium mansuetudo, & perpetuus seruiendi labor, & naturalis obedientia, atq; subiectio, quosuis homines, quantumuis feros, mouere iure possit, vt eos defendendos potiùs arbitrarentur, quàm improborum prædam esse paterentur. Quapropter dolens impense sancta Synodus in hos miseros, atque imbecilles tantum fraudis, ac violentiæ non solum olim prætermodum inuectum, sed hodie quoquè, à pluribus designari, orat in Christo, atque admonet omnes Magistratus, & Principes, vt ijs se benignos præbeant, suorum ministrorum, cum opus est, insolentiam frenent, & Catholicæ Maiestatis fidei commissos, & subditos liberos certè, non seruos agnoscant. Porrò parochis cæterisquè ecclesiasticis ministris seriò præcipit, vt pastores se meminerint, non percussores, & tanquam filios, Christianę charitatis sinu, Indos foueãt & portent. Quod si quispiã percutiẽdo

Conc. Brac. 3. c. 6. Leo epist. 82. p. 1. dist. 40. cũ Beatus &c. c. licet.

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 116.

maledicēdo, aut aliàs quoquomodo Indum aliquem lęserit, Episcopi, & visitatores seuerè admodū, & inquirant, & vindicēt. Profecto enim turpissimū est Dei ministros, in sęculi satellites verti.

NE PERSONAE ECCLEsiasticæ vacēt negotiationi. Cap. IIII.

1. Tim. 6. *Ioannis. 2.* CVpiditas omnium malorum radix, ita ecclesiastici quoq; status plerosq; corrupit, vt domum Dei spiritualem, factam negotiationis domum cum magno gradus nostri dedecore, magno ouilis dominici detrimēto, sancta Synodus, & ingemiscere cogatur & erubescere. Cui tanto malo, quod, & in dies latiùs serpere, & Indorum saluti vehementer nocere animaduerterit, cupiēs pro data sibi à Domino potestate, efficaciùs occurrere, stricte pręcipit, ne qua persona ecclesiastica, cuiuscumque gradus, dignitatis vè sit, negotiationem sacris

Dist. 88. c. cō sequens Gelas. epis. 1. Dist. ead. c. negotiatorum. c. fornicari ext. ne clerici. c. 2. Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 93. Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 17.

ſacris Canonibus toties prohibitã, quacumq́ue arte, colore ve exerceat. Si quis autem clericus mercaturæ operam dederit, præter pœnas à iure, atq; Concilio ſuperiore impoſitas, quas innouamus, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat.

PAROCHORVM Indorũ negotiantium pœna. Cap. V.

QVoniam verò auaritię, negotiationisq; turpitudo in Rectoribus Indorum, & crebior eſt, et periculoſior, cum neophiti iſti ea de cauſa, tùm ſcandalum graue ſuſtineant, tùm inſtructionis ſuæ iacturam non mediocrem faciant, dùm ab his in temporalibus ipſorum quæſtibus occupantur, à quibus debebant ſpiritualibus incrementis augeri: idcircò ſancta Synodus ſub iiſdem pœnis proximo decreto propoſitis, vetat, ne quis Indorũ parochus per ſe, vel

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 17.

aliam interpositam personã quamcũq;, cum quibusuis Indis mercaturam exercere præsumat. Insuper neque pecora quæcumq́ue alere, præter necessaria ad victum, aut agros colere, aut vehendis mercibus animalia tenere, vel locare, neque Indos ipsos admineralia sibi curanda mittere, vel eorum operam locare, deniq́ue neque cum ipsis Indis negotiari, neque cũ alijs per ipsos. Qui istorum quidlibet egerit, etiam excommunicatione latæ sententiæ eo ipso se nouerit innodatum, sciant etiam parochi Indorum mineralium officinas siue ingenia, pannorum quoq́ue lanificinas, cæterasq́ue quæstuarias artes, sibi esse penitus interdictas. Neque enim qui euangelizandi ministeriũ susceperunt, Deo simul, & mammonæ seruire possunt.

21. q. 3. per totũ dist. 88. c. decreuit ne clerici vel. c. 1.

2. Tim. 2. Matth. 6.

DISPENSATIONES gratis esse faciendas. Cap. VI.

IN quibusdam nostræ Prouinciæ partibus, prauus quidam abusus inoleuit, vt pro diuersa qualitate causarũ, in quibus dispensatio petitur, maior, minorve precij summa reddatur, adeò vt taxæ ipsæ veluti lege præscriptæ habeantur: quotiescumque igitur, siue vrgens ratio, siue Ecclesiæ vtilitas dispẽsandum in aliquos persuaserit, sciant ij, penes quos dispensandi facultas erit, non solum maturè, & grauitèr causa cognita, sed etiam gratis omninò dispensationem esse faciendam, aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur. *Concil. Trid. sess. 25. c. 18.*

DE NOTARIO, & Fiſcali, & Iudice cauſarum Eccleſiaſticarum. Cap. VII.

2.q.7.c. nullus & c. laico. 16.q.7. in nona & ſeq. c. contingit de arbit.

IN cauſis criminalibus clericorum nulla ratione liceat informationẽ iudici, ſeu cuiuis perſonæ ſæculari cõmittere, cùm, & alienum id ſit à iure Canonico, & Eccleſiaſticæ dignitati iniurioſum: Illud verò Prælati ſummopere attẽdãt, vt in cauſis matrimonialibus, cum de diuortio, vel adulterio agitur, fideliſsimo ſecreto negotia gerantur, ne per negligentiam in diſcrimen graue, partes cõijciantur.

Conc. Lim. 2. ſeſſ.2.c.100.

OFFICIA NOTARII, & Fiſcalis gratis cõferenda. Cap. VIII.

Concil. Tolet. act.2.c.15. Conc. Cõpoſt. act.3.c.24. Conc. Lim.2. ſeſs.2.c.101.

OFficia Notariatus, aut Fiſcalatus, quemadmodũ eſt in concilijs Prouincialibus ſæpe diſpoſitum, neq; vendantur,

dantur, neq; locentur; ſed hominibus probis, atq; induſtrijs, gratis ab Epiſcopo conferantur: ſi ſecus fuerit factum, contractus omnis, ipſo iure ſit nullus.

SINE DIMISSORIIS litteris clericum non eſſe recipiendum. Cap. IX.

GRauiſsimè veterum patrum inſtituta ſanxerunt, ne clerici ſine legitima facultate, vel à ſua diœceſi recederent, vel in aliena reciperentur. Sed qui id iuris ſolùm eſſe volunt, quod ipſis libet, facilè iura omnia peſſundant, & vbi volunt vagantur, neq; ſuis Præpoſitis obedientiam deferentes, neq; quicquã aliud, crebris huc illuc cõmeationibus, præterquã auaritiæ ſuæ, ac libidinis ſcãdala plurima excitãtes: iſtos vt diſciplinę eccleſiaſticæ ſubditos eſſe doceat, præcipit omninò ſancta Synodus, ſub pœna pecuniaria arbitrio Epiſcopi, vt nullus

Conc. Cart. 1. c. 5. Conc. Calced. act. 15. c. 13. Diſtin. 71. c. primatus, & c. extraneo, et c. hortamur, & c. nullũ.

De cler. non reſi. c. fraternitati. Concil. Lim. ſeſſ. 3. c. 4. Concil. Trid. ſeſß. 23. c. 16.

lus clericus ex vna diœcesi in aliam cōmeet sine litteris dimissorijs. Nullus quoque sub eadem pœna Vicarius, aut Prouisor, aut Iudex ecclesiasticus aliter admittat quemquam, etiam ad Missam celebrandam: Idem à regularium superioribus obseruari sancta Synodus obnixe petit, atque admonet. Insuper statuit, ne huiusmodi litteræ dimissoriæ, à quouis Vicario impetrari valeant, sed tantùm ab ipso Episcopo, vel ab ipsius Vicario generali habente Episcopi expressam ad hoc in suo titulo facultatem: secus concessæ, vel obtentæ litteræ nullius sint roboris vel momenti.

DESERTORIBVS instituti regularis non esse committēdas parochias Indorum. Cap. X.

Conc. Tridēt. sess. 14. c. 11.

REgularia instituta qui professi sunt, deserentes, nō sunt ab Ecclesiæ presulibus fouendi, ijs igitur, neq; beneficium,

cium, aut ecclesiasticum ministerium conferatur, neq; vero parochia Indorũ, nisi ad id idoneam facultatem à sede Apostolica obtentam ostenderint: exempti quoque à suis superioribus, aut qui sub nullius certi Prælati disciplina in his partibus agunt, nullo modo Indorum doctrinis præficiantur, quin potiùs, si deliquerint, corripiantur ab ordinario iuxta decreta sacri Concilij Tridentini, atq; eorum litteræ dimissoriæ, & facultates diligenter examinentur. Quod si, aut insufficientes, aut iam exacto iusto tempore inualidæ fuerint inuentæ, omninò in Europam remeare, etiam sub censuris compellantur.

Concil. Trid. sess. 14. c. 11.

Concil. Trid. sess. 6. c. 3.

QVOTO NVMERO Indorum præficiendus sit parochus. Caput. XI.

ET Antiquissima iura, & nouissima sacri Tridentini Concilij decreta Episco-

10. q. 3. cap. vnio nostræ. c. ad audiend. & c. 1. & c. fin. de Eccl. edific.

Episcopos magnopere admonent, ne
Concil. Trid. sess. 21. c. 4. plures parochianos Rectori alicui com
mitti patiantur, quàm quibus possint
sufficere ad ecclesiastica sacramenta ad
ministranda, & diuinum cultum pera-
gendum. Quod mature expendentes Pa
tres in hac ipsa vrbe iam pridem ad Sy-
nodum Prouincialem cōgregati simul
etiam perniciosum illū abusum in hoc
nouo orbe vigere considerantes, quo in
numerabiles Indi, interdum in locis val
dê distantibus, vnius parochi curæ tra-
duntur, à quo, neque instrui in fide pos-
sunt, neque sacramentis necessarijs im-
bui, neque prout opus est regi, maximè
cum ij, vtpote paruuli plurima, ac pene
continua cura pastoris indigeant, vt ani
mas suas liberarent super speculam do-
mini constituti, clara voce pronuncia-
runt, testatiq́, sunt, iudicare se nō posse
Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 76. 77. & 78. vni rectori plures parochianos Indos,
quam quadringētos tuto committi: sed
neq; ipsis adhuc quadringentis vnum
suf-

ſufficere certo ſe affirmare: interim tamen id tollerādum eſſe. Hæc igitur ſancta Synodus, eadem in Domino ſapiēs, ne in diſtricto Dei iudicio cogatur, animarum iacturam ex defectu paſtorum ſuſtinere, feriò admonet, atq; declarat, tam numeroſum Indorum populū, non poſſe, tuta cōſcientia, paucis rectoribus committi, ſi plures reperiantur idonei (ſi enim deſint, alia ratio eſt) cum præſertim Indorum tributa, quæ doctrinæ potiſsimo titulo exiguntur, tanta ſint, vt longè plures eccleſiaſticos miniſtros, non rarò alere poſsint. Itaq; cenſemus in quocumq́ue populo Indorū, qui contineat parochianos trecentos, aut etiam ducentos, proprium parochum debere conſtitui. Cum autem pauciores fuerint quam ducēti, curet & efficiat Prælatus, vt eo reducantur, vbi commode regi poſsint.

VT ASSIGNETVR parochus ijs, qui in mineralibus, aut lanificinis agunt. Cap. XII.

IN prædijs, pannorum quoq;, aut sacchari, aut mineraliũ officinis, vbi animarum non exiguus numerus seorsum degit, sæpe doctrina, & sacramentis homines destituuntur. Curent igitur ordinarij, vbi numerus competens est, sacerdotem præficere doctrinæ illorum, ex portione Canonica sibi debita quadruplicis noueni sustentãdum, vbi decimæ Ecclesiasticæ dantur. Quod si hæc pro illius sustentatione non suffecerint, ex bonis, aut commodis ipsius domini, aut cuius interest (qui si renuat per censuras etiam compelli debebit) arbitrio ordinarij cõgrua portio assignetur. Si ad rectoris quoq; sustentationem, qui Hispanorum curam gerit non suffecerint, quatuor nouenæ partes in ecclesiarum

De eccl. edifi. c. ad auditum, & c. final.

ere-

erectionibus constitutæ, iudicio ordinarij ex parochianorum bonis, cõgruẽs portio suppleatur: iuxta Concilij Tridẽtini decretum. Concil. Trid. sess. 21. c. 4.

DE PORTIONE debita parochijs, & hospitalibus Indorum. Cap. XIII.

ECclesijs, siue parochijs Indorum, ex erectione, & fũdatione debetur vna nouena pars cum dimidia; hospitalibus quoq; siue Xenodochijs Indorum, tãtũdem omninò attributum est, quemadmodum in Synodo quoque prouinciali Limensi annis ab hinc sexdecim, explicatum est. Quamobrem, & prædictę portiones in posterum fabricæ, hospitijsq; Indorum, sine excusatione reddãtur, & capitula Cathedraliũ pro ijs, quæ hactenus retinuerunt, videant quemadmodum conscientias suas exonerent. Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 81.

DE-

ACTIO

DE FECTVS DOctrinæ, ecclesijs Indorum debere cedere.
Caput. XIIII.

EA, quæ propter abſentiam Indorum parochis de legitimis ſtipendijs ſubtrahuntur, quos vulgo defectus doctrinæ appellant, debent omninò in vtilitatem Eccleſiæ Indorum conuerti, itaque vel fabricæ Eccleſiæ, vel ipſius oppidi pauperibus pro Epiſcopi iudicio, omninò diſtribuantur, neque ad alios vſus vlla ratione applicētur, ſicut Regi noſtro Catholico placet, ſi quando tamen ex mandato Epiſcopi pro Eccleſiaſticis negotijs parochus, ab Eccleſia ſua abſuerit, pro talibus abſentijs, ſic ab Antiſtite ſuo approbatis, nihil de ſtipendio debito imminuatur. Cum iniquum ſit, qui Eccleſiæ inſeruit eum Eccleſiæ mercede ſpoliari. Parochijs porrò Indorum, quos regulares olim minori cum ſtipendio tenuerunt, eo quod ipſi paucioribus eſſent

Conc. Lim. 2. ſeß. 2. c. 11.

ſent contenti, etiam ad parochos ſæculares redierunt, reddatur omninò ęquale ſtipendium, quale ſolet cæteris conuicinis ſolui, vt labor æqualis non inæqualem habeat mercedem.

DE REFORMATIONE clericorum communiter. Cap. XV.

QVæ à Patribus magna Spiritus ſancti luce perfuſis, in œcumenico Concilio Tridentino de vita & honeſtate clericorum, grauiter, & ſapienter præcepta ſunt, ea omnes, maxime Eccleſiæ huius nouæ miniſtri, aſsiduè meditari, atq; obſeruare ſtudioſiſsime debēt, merito enim tradunt maiores noſtri, nihil eſſe quod alios magis ad pietatem, & Dei cultū inſtruat, quàm eorū vitam, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt: cùm enim in altiorem locum à rebus ſæculi ſublati conſpiciantur; reliquos profectò in eos oculos *Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 1.*

H con-

conijcere, tanquam in ſpeculum, vnde ſumant, quod imittentur. Quapropter ſic decere clericos in ſortẽ Domini vocatos, vitam moresq; ſuos omnes componere, vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, alijſq; omnibus rebus, nihil niſi graue, moderatum, ac religione plenũ præ ſe ferãt; leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima ſunt, effugere, vt eorum actiones cunctis afferãt venerationem. Quocirca ſtatuit eadem Synodus Tridentina, vt quæ aliâs à ſummis Pontificibus, & à ſacris Concilijs, de clericorum vita, honeſtate, cultu doctrinaq; retinenda, ac ſimul de luxu, comeſſationibus choræis, alijs, luſibus, ac quibuſcumq; criminibus, necnon ſæcularibus negotijs fugiendis, ſancita fuerunt, eadem impoſterum ijſdem pœnis, vel maioribus arbitrio ordinarij imponendis, obſeruentur: neque appellatio executionem hãc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat: quæ ſalutaria præcepta com

muniter proposita, volens hæc Synodus inuiolabiliter obseruari; hæc circa cleri reformationem, omni appellatione postposita, specialiter exequenda cõstituit.

DE HABITV CLERICORUM. Caput. XVI.

PRimùm habitus externus clericorũ decens sit, nihil prophanum, nihil ambitiosum præ se ferat; vestes, neque diuersi colores, neq; sericæ sint, neque aut breuiores & strictiores, neq; contra prolixiores, & splendidiores quàm decet, sed pro Ecclesiastica grauitate talares; remoueantur verò à clericali vsu, noua quædam inuenta indumentorum, aut ornatus, quæ milites, non clericos decẽt: qualia sunt, quæ patrio more, vocare solent, *Lechuguillas, polaynas, puñetes, guarniciones de seda, faxas en los manteos, alamares, monteras, pantuflos,*

Concil. Trid. sess. 14. c. 16. Conc. Lat. sub Leo. 10. sess. 9 Concil. Const. sess. 14. Clem. quoniã de vita, et hon. cler. 21. q. 4. per totam. Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 87. et sess. 3. c. 20.

o çapatos de seda, follajes en las calças o muslos, aunque sean de paño. Et si quæ sunt alia huius generis. Noctu autem armatos volitare (cũ domi etiam quouis modo continere se debeant) tùm etiam vestitu militari, ac profano compositos, nulla ratione ferendum est. Quod si negotium vrgeat noctu egredi domo, lux certe preeat, aut honestus comitatus, vt filios lucis ostendat. Porrò cum iter faciunt, decorum sacerdotale, ipso etiam apparatu conseruent. Etenim quod quidam faciunt, lãceas, sclopetos, aliaq; id genus arma gestare, milites Christi magnopere dedecet. Barbam, & tonsuram clericalem singulis saltem mensibus radant: si quis hæc parui pendens, vestibus profanis vti, aut armis deprehendatur, amittat statim omnes supradictas profanas vestes, atq; arma, quæ arbitrio Prælati applicentur, atq; alijs etiam grauioribus pœnis, prout illi videbitur subijciatur.

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 21. di 23. c. prohibite, & c. non liceat de vi. & hon. cleric.

DE LVDO. Cap. XVII.

ITa multorum clericorum in ludẽdo creuit exceſſus, vt cogamur remedia auſteriora tentare, quo, & eccleſiaſtici ordinis infamia aliqua ex parte aboleatur, & perditi mores illorum, qui in huiuſmodi inſaniunt, quoad fieri poterit, corrigantur: quicumq́; ergo aleæ, cartisue pictis, aut alteri, iure prohibito, ludo vacauerit, & ſummam excedentem quinquaginta aureos, luſerit, excommunicationis ſentẽtiã ipſo facto incurrat; exceptum tamẽ eſſe volumus honeſtum aliquem, ac recreationis tantùm cauſa ſuſceptum ludum; in quo commeſtibile quidpiam, precium ſit, & tale vt duorum aureorum valorem non excedat, quod etiam ipſum frequens eſſe non debet.

Diſt. 35. cap. Epiſcopi in. 6. Syn. can. 50. Concil. Lim. ſeſſ. 3. c. 22. De Vit. & hone. cleric.

NE CLERICI FOEminas comitentur, aut laycis inseruiant. Cap. XVIII.

Concil. Tolet. act. 2. c. 33. & act. 3. c. 8.

NVllus in sacris constitutus, fœminis familiare ministeriũ exhibeat: ita vt equitando ducat à tergo, aut ambulando manu teneat, aut comitetur, nisi soror, vel mater sit, alioqui & clericus, & fœminę contra agẽtes, arbitrio Episcopi puniantur. Eidem quoque senten tię subiaceat clericus, si layco alicui famulum se exhibuerit, & œconomi, aut alicuius alterius officij genere inseruierit, qui & gradum suum, & nostrum decretum contemnens, quiduis horum fecerit, arbitrio Prælati puniatur: valde enim absurdum est: vt qui ad altissimi ministerium consecrati sunt, hi se laycorum, & maxime fœminarum famulos patiantur.

21. q. 3. Credo & c. Sacerdotum.

DE COHABITATIONE mulierum, & cõcubinatu. Cap. XIX.

FOEminarum cõſortia vitare clerici debent, ne vel continentiam, quam Deo vouerunt, violent, vel certè honorẽ ſuum grauiter lædant, ac clericalem ordinem ludibrio cæteris exponant. Itaq; non ſolum concubinas tenere nefas, ſed etiam mulieres quaſcũq; ſuſpectas, vel domi alere, vel foris frequentare, turpe admodum eſt, & quoniam impunitas, peccandi licentiam facilè tribuit, meminerint, ſe præter cæteras pœnas ſacrorum canonum, conſtitutione Concilij Tridentini ad primã monitionẽ Epiſcopi, ſi non abſtineant, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouẽtuum, & beneficiorum ipſo facto priuari. Ad ſecundam vero monitionẽ, ſi adhuc perſiſtant in flagitio, non ſolum beneficiorum fructibus priuari, ſed etiam ab adminiſtratione beneficij, eo ipſo ſuſpẽdi.

Extra. de cohab. cler. & fœm.
Diſt. 32. cap. quoniã & ſeq.
Diſt. 29. c. oportet. c. ſeq.

Quòd si tertiam præterea monitionem sine emendatione præterierint, omni beneficio, & officio ecclesiastico priuãdos esse, atq; inhabiles ad quosuis honores, & beneficia reddendos. Nomine verò beneficij, & ecclesiastici honoris, siue prouentiũ, comprehendi etiam doctrinas Indorum, atq; ex eis prouenientia stipendia, declaramus: quod si nulli ecclesiæ inseruierint, neq; beneficium habuerint clerici concubinarij, nihilominus à suo Prælato seuerè puniantur, iuxta eiusdẽ Concilij decretũ, additis etiã grauioribus pœnis, prout ipsi videbitur expedire. Episcopi autẽ, & visitatores eorũ in prædictos clericos concubinarios inquirãt assiduè, & postposita omni appellatione ad executionem, etiam sine strepitu, & figura iudicij, facti veritate inspecta, procedant, scientes sibi in æterno Dei iudicio grauissimè imputandũ, si eiusmodi concubinarios monere, aut punire dissimulauerint. Porrò parochijs

Concil. Trid. sess. 25. c. 14.
Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 82.
Concil. Trid. sess. 25. c. 14.
Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 7.

Indorum nullo modo clericos inconti- *Rom. 3.*
nentia notatos, aut suspectos præficiant;
quin potiùs, cũ tales resciuerint, sine cũ- *Conc. Lim. 2.*
ctatione remoueãt, neq; aliundè remo- *sess. 3. c. 7.*
tos aliò transferãt, ne propter eos (quod
crebro cernimus) nomẽ Dei blaspheme
tur inter gentes, sed neq; iuuenculas In
das ad seruitia domestica, siue perpetuò,
siue etiã per vices alternãtes, tenere vlla
ratione permittantur: sed aut famulatu
virorum, aut si opus erit, mulierum satis
ætate prouectarum seruitio vtantur.

NE IN SCENICIS, CLERICI aut monachi agantur. Cap. XX.

CLericos, aut monachos agere in scẽ *Concil. Tolet.*
na, aut mimico quouis ludo, non de *act. 2. c. 21.*
cet, nisi fortè argumentũ sit piũ, ac reli- *de vit. et hon.*
giosum, & ab ordinario approbatũ ad *cler. cum de-*
ædificationẽ populi: sed neq; quemcũq; *corem.*
clericũ maioribus initiatum, personã lu- *Conc. Lim. 2.*
dicrã in eiusmodi comedijs pronũtiare *sess. 2. c. 42.*

fas est: Quicumq; horum vtrumuis fecerit, sit eo ipso excommunicatus.

NE CLERICI DECIMARUM conductores sint. Cap. XXI.

Extra. ne cleric. c. 1. 21. q. 3. c. placuit.

SAcræ leges prohibentes clericos cõductores fieri, ad vnguẽ obseruẽtur.

DE STVDIO CLERICORUM. Cap. XXII.

Concil. Trid. seß. 21. c. 18.

LEctioni librorum ecclesiasticorum, clerici attendant, vnde officij sui admoneantur, & authores habeant casibus conscientiæ tractandis idoneos, in quibus versati sint oportet. In his vero negligẽtes corripiãtur. Nullus verò ignotus, & peregrè veniens clericus, insigne illud assumat, aut gestet, quod nostri Becca appellant, neq; supra pileum clericalem, galerum amplum, vel sericum ferant: prout Episcopis vel Præbendatis,

Concil. Trid. seß. 21. c. 18.

tis, vel graduatis moris est, neq; vero se, aut Doctorem, aut Magistrum, aut Licẽciatum, aut Bacchalaureũ nominet, seu subscribat, sub cẽtum aureorum pœna, nisi prius Prælato legitimum titulum ostenderit, ne fallaci ostentatione imperiti lædantur, & seducantur.

NE VENATIONIBVS & aucupijs clerici studeãt. Cap. XXIII.

VEnationibus, aut aucupijs clericos studere, sanctorum Patrum statuta prohibẽt, atq; adeò canes venaticos, aut accipitres alere, more Principum sæcularium: si quẽ ergo huiusmodi ineptijs deditum ordinarij, & visitatores, offenderint, opportune coerceant.

Conc. Franci. sub Zacharia ne cler. l. monachi. c. 1. Concil. Trid. sess. 24. c. 12. Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 18.

A CITIO
NE TABACHVM
Præsbyteri ſumant ante Miſſam. Cap. XXIIII.

PRohibetur ſub reatu mortis æternæ Præsbyteris celebraturis, ne tabachi fumum ore,aut ſayri,ſeu tabachi puluerem naribus,etiam prætextu medicinę, ante miſſæ ſacrificium,ſumant.

VT DIEBVS FESTIS
ad eccleſias cleri cõueniant. Cap. XXV.

CLerici omnes,etiam prima tonſura initiati,diebus Dominicis, & feſtiuis,ad Cathedralem eccleſiam, aut aliquam parochialem,de aſſenſu ordinarij ad veſperas primas, & ſecundas, ad tertiam,& miſſam ſolennem ſecundũ Canones (poſtpoſita quauis excuſatione) cum ſuperpelicijs conueniant, etiam ſi præbendam ibi non habeant. Qui neglexerint arbitrio ordinarij puniantur.

Diſt.91. cap. Eleutherius. Diſt.92. c. ſi quis Præsbyt.

DE

DE OFFICIO DIVINO ab omnibus capitularibus perſoluendo. Caput. XXVI.

Diuino officio diurno, & nocturno, ac miſſarum ſolemnibus, interſint omnes in Cathedralibus eccleſijs, Dignitates, atq; Canonici, quemadmodum in Tridentino, & Limenſi concilio conſtitutum eſt. Qui verò nõ interfuerint ſine vlla remiſsione diſtributiones amittant, quæ cæteris, qui interſunt eo ipſo debeantur: neq; verò remiſsionem, aut condẽnationem vllam in ijs ſibi viciſſim. Capitulares facere poſsint, ſi fecerint nulla ſit, ſed diſtributiones ita perceptas teneatur in conſcientia reſtituere, qui fraudem fecit. Præterea deſignetur, qui notet defectus abſentium fideliter, & ſecreto, cui etiam tertia pars cedat mulctarum, quauis colluſione prorſus excluſa. Portiones verò tam ex decimis

Concil. Trid. ſeß. 24. c. 12.

Conc. Lim. 2. ſeß. 2. c. 63.

Conc. Cõpoſt. act. 2. c. 16.

Conc. Lim. 2. ſeß. 2. c. 68.

Concil. Tolet. act. 3. c. 10.

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 2. c. 66.

cimis quàm ex obuẽtionibus debitæ, in quotidianas distributiones cõuertãtur, ac diuidantur secũdum erectionem, & superioris Concilij Canonem, quẽ innouamus, atq; omninò seruari mandamus.

DE PRECIBVS Matutinis, & Salue Regina. Caput. XXVII.

HORÆ Canonicæ matutinæ, ante Pulsum salutationis Angelicę, nequaquam inchoentur; signum verò cãpanæ, ad singulas Canonici officij horas detur, omnibus autem sabbatis, salue Regina cantetur in Cathedralibus, & Parochialibus ecclesijs, cui intersint Præbendati, & alij clerici omnes cum superpellicijs, etiã primæ tonsuræ, alioqui arbitrio ordinarij plectantur.

NE PRÆBENDAM obtinentes à sua Ecclesia absint. Caput. XXVIII.

CAthedralis ecclesia suis ministris carere non debet. Itaq; quod quæstus, nõ charitatis causa fit, nulla ratione permittẽdum est, vt Dignitatem, Canonicatum, aut quamcũq; Præbendam in ea obtinentes, ad Vicariatum, aut Curatũ, extra illam mittantur, quod in sede vacante, quia perquam frequẽs est, ne fiat, sancta Synodus sub æterni iudicij cõminatione denunciat. Nulli quoq; in ecclesia Cathedrali Præbendam obtinẽti, commeãdi in Hispaniam copia fiat, nisi Præbẽdam suam, aut beneficium prius resignauerit: præterea ijdem in ecclesia Cathedrali Præbendam obtinentes, nõ amplius quàm per mẽsem, atq; hunc interpolatum, ac per dies, non per horas cõputandum, ab ecclesia abesse possunt.

Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 71. Concil. Trid. sess. 14. c. 12.

DE

DE SCHOLASTICO & cãtore Cathedralium. Cap. XXIX.

CVm beneficium detur propter officium, munusq; Scholasteriam obtinentis in Cathedralibus sit, docere litteras, Cantoris vero cantum ecclesiasticum. Cumq; tam Tridentini concilij generalis, quam superioris Prouincialis id fieri decreto sancitum sit, statuimus in nostra Prouincia posthac, vt Scholasticus perlegat lectionem, quam ei suus Præsul indixerit, et cantor doceat rationem cantus, idq. vterq. exequatur intra decem dies, ex quo statuti notitiam cæperit. Alioqui seuere arbitrio Episcopi mulctentur. Quod si in seminario puerorum eligẽdo, suo fungantur munere, eo ipso sint liberi à contributione pro dicto seminario.

Concil. Trid. sess. 13. c. 18.

Conc. Lim. 2. sess. 2. c. 75.

DE CAPELLANIIS. Cap. XXX.

CApellanię in Ecclesijs Cathedralibus, aut parochialibus institutę, nisi ex ipsa fundatione Dignitatibus, aut Canonicatibus, aut alijs beneficijs sint annexę, capitularibus, aut beneficiatis non conferantur, sed alijs clericis vbi sunt institutę, inseruiant, iuxta decreta Concilij Tridentini, & Regis nostri Catholici voluntatem. Concil. Trid. sess. 24. c. 17.

DE OECONOMIS Ecclesiarum. Cap. XXXI.

NVllus œconomus in cathedralibus, vel parochialibus ecclesijs admittatur, nisi prius fideiussoribus datis. Arca autem tribus clauibus clausa pro ecclesiastica pecunia conseruanda, vbi commodê fieri poterit, teneatur, in qua œconomi quicquid pecunię receperint, intra triduum reponant.

DE HABITV ERE-mitarum. Cap. XXXII.

QVamuis monachum non faciat habitus, decet tamen vnumquẽq; iuxta ſuam profeſsionem habitu diſtingui. Quare qui eremitico inſtituto gaudent, neque pileum clericorum, neque fratrum, aut monachorum capitium ferant, veſte autem vtantur nigra. Quòd ſi paupertatis cauſa viliori panno vti velint, quem Hiſpanè vocamus xerga, poterunt facilè nigro colore inficere.

DE SANCTIMONIA-lium bonis. Cap. XXXIII.

Conc. Turon. c.31. & .26. de inſtit. c.1. & c. auctoritate. Deſtat. reg. in.6.§.ſane. Concil. Trid. ſeß.25.c.3.

AD habitum ſanctimonialium non plures recipiantur, quàm ex monaſterij bonis ali poſsint. Præpoſitæ vero prouideãt ipſis monialibus de omnibus ſibi neceſſarijs, ita vt cognatis ex populo in ijs efflagitandis moleſtæ nõ ſint. Ab-

batiſsis,

batiſsis autem, ſiue Prioriſsis, ſeu quocumq́; alio nomine præſint, in virtute ſanctæ obedientiæ pręcipimus, vt quicquid eleemoſynæ nomine à monialibus ingredientibus receperint, in redditus annuos, & bona ſtabilia monaſterij conferant. Quod ſi ex vrgente aliqua neceſsitate eleęmoſynæ aliquid conſumēdū erit: vt nullo modo id fiat, niſi prius conſulto, & approbante Prælato. Quod ſi ex redditibus monaſterij, vel ex conſuetis eleemoſynis tantum ſuppetat monialibus, vt ad ipſarum victum, fabricam eccleſiæ, aliasq́; neceſsitates commode ſufficiat, minimê liceat alias recipere pacta certa eleemoſyna pro dote, ſecus ſi monialium numerus augeatur.

Conc. Rem. c. 33.

DE VISITATIONE ſanctimonialium. Cap. XXXIIII.

QVando monaſteria ſanctimonialiū viſitātur, principio viſitator vna,

aut duabus personis honestis associatus ingrediatur: vt dispositionem ipsam domus, atque officinas, cęteraq; necessaria scrutetur, & videat. In fine quoq; visitationis iterum cum capitulum super correctione de culpis tenendum est, eodem modo ingredi poterit. Cętera verò ad cancellos, siue fenestellam transigantur. Quòd si pręter hęc opus sit claustra aliqua ex causa ingredi, id non fiat à visitatore, nisi facultate ab ordinario prius inscriptis, obtenta.

Concil. Trid. seß. 25. c. 7. et c. 59.

DE COLLOCVTORIIS sanctimonialium. Cap. XXXV.

Conc. Turon. c. 29.
Conc. foro. Iuli. c. 12.

ABbatissę, siue Pręposité sęcularibus facilem cum sanctimonialibus colloquendi licentiam non concedāt, nisi parentes, aut fratres fuerint. Atque ijs ipsis non ita crebro: sine teste vero loqui non permittāt. Porrò clerici illarū collocutoria ne frequētēt; quod si absq.

Præ-

Prælati permiſſu, eas viſitare pro nihilo duxerint, excommunicentur.

DE DOTE NON augenda ob defectum natalium. Caput. XXXVI.

SI qua mixti generis mulier (quas vulgo meſtizas vocant) in monaſterium recipi velit, eadem omnino dote, qua cæteræ, recipiatur, neq; pro eo quod admittatur, vt ſit de choro, amplius quicquam exigatur, quàm à cæteris de choro ſoleat, cum ea omnis conuentio Symoniaca labe non careat; ſed ſi aliâs ſatis idoneæ ſint, nequaquam tales excludãtur à choro ex ſolo defectu natalium, cùm apud Deum fides, nõ genus in precio ſit.

De ſymo. cap. quoniã. c. veniens, & c. nõ ſatis.

ACTIO

LIBROS PROPHANOS, & lasciuos vitãdos. Cap. XXXVII.

Pius. IIII. in Cathal. librorum prohibitorum.

LIbri, qui res lasciuas, & obscenas ex professo tractant, narrant, aut docēt, cum non solùm fidei, sed etiam morum, qui eiusmodi lectione librorum facilè corrumpi solent, ratio habenda sit, omninò prohibentur, & qui eos habuerint seuerè, ab Episcopis puniantur. Antiqui verò ab ethnicis conscripti, propter sermonis elegãtiam, & proprietatem permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt. Et quoniam apud Indos litterarum ignaros, pro libris signa quædam ex varijs funiculis erant, quos ipsi, Quipos, vocant, atq; ex eis nõ parua superstitionis antiquæ monumẽta extant, quibus rituum suorum, & ceremoniarum, & legum iniquarũ memoriam conseruant, curent Episcopi, hæc omnia pernitiosa instrumenta penitus aboleri.

UT

VT FOEMINÆ Ecclesias frequentent, & ibi modestè se gerant. Cap. XXXVIII.

ADmoneantur matres familias, secũ in Ecclesiam deferre filias iuuenculas, vt ipsis præsentibus missarum solemnibus, & verbi Dei prædicatione fruantur, cum honestius, ac tutius id sit, quàm Domi ancillulis virgines commendatas relinqui; viduæ quoque superstitiosum, atque ambitiosum illum morem, tamdiu post defunctum virum domi manendi Ecclesiæ religiosissimæ disciplinæ postponant, diuinaq. officia, ad consolationem suam opportunè adeãt, & tam ipse, quam reliquæ omnes fœminæ, modestia sua, & silẽtio, atq; ornatus, confessusq; Christiana sobrietate, tùm etiam verbi diuini audiendi frequẽtia, & auiditate meritò apud Deum, & ecclesiam, deuotum fœmineum sexum cõmendent.

Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 131.

Hieron. in epistola ad Letam.

Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 130.

Ambr. in l. de viduis.

ACTIO

VT MEDICI CONfeßionem ægrotis illico iniungant. Caput. XXXIX.

Concil. Lat. c. 22. de pœn. et rem. c. cum infirmitas. Pius. V. in proprio motu.

MEdicis, & Chirurgis de ſpirituali confeſsionis medicina, ęgrotos in ipſo ſtatim initio admonere ceſſantibus, pœnas per litteras Apoſtolicas Pij. V. inflictas, ſine vlla remiſsione ad executionem conferendas curent ordinarij, qui & ipſum breue ſedis Apoſtolicæ ipſis denuò intimari faciãt, & ſi cõtumaces fuerint, ſeuerioribus etiã pœnis ſubijciant.

DIES FESTOS SERuandos. Cap. XL.

Conc. Lim. 2. ſeß. 2. c. 132.

DIebus Dominicis, atq; Feſtiuis, mercimoniorum emptiones, venditionesq; prohibeantur, præſertim in Indorum oppidis, quæ vero in foro vænalia exponi ſolent, miſſę celebrationem expectent. Mercatores qui ſecus egerint,

præ-

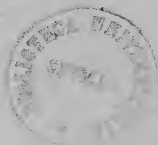
præſertim ſi ſcandalo Indis ſint, excommunicentur. In oneribus quoq; iumentorum, Agaſonum, cæteriſq; ſeruilibus laboribus, executioni mandentur contra inobedientes, pœnæ per fel. record. Piũ V. propoſitę: in blaſphemos quoq; prout eſt ab eodem ſanctiſsimo Pontifice, & à Concilio ſuperiore præceptum, acriter vindicetur.

Pius. V. in motu proprio cũ primum.
Concil. Later. ſub Leo. X. ſeß. 9.
Conc. Lim. 2. ſeß. 2. c. 118.

ABESV CARNIVM abſtinendum, diebus ab Eccleſia præſcriptis. Cap. XLI.

CArnibus veſci, diebus à iure prohibitis, nemini liceat, niſi de vtriuſq; medici, ſpiritualis, & corporalis aſſenſu. Neque verò eas, vel vendere, vel mercari fas ſit: ab ijs etiã abſtinere in letanijs, ſi verò rogationibus, per triduũ, & vſq. ad meridiem publicis proceſsionibus, & concionibus intereſſe, omnes Chriſtianos hortatur hæc Synodus.

Pius. V. in motu proprio.
De conſec. d. 3. c. rogationes.

PRÆTORIBVS Indorum, non esse tãquam Episcopis, obuiam procedendum. Cap. XLII.

CErta relatione comperimus Prætoribus, Præfectisue sæcularibus Indorum, paſsim cum eccleſiaſtico apparatu, & cruce elata obuiam prodire ſachriſtas, aliosue eccleſię miniſtros; quod & Regiæ leges improbant; & eccleſiaſtico decore nimis indignum eſt. Id ne in poſterũ fiat, diſtricte præcipimus parochos ſi ad talia conniueant, & aſſenſum præbeant, vinculo excommunicationis ipſo facto mandantes.

DE PERVIGILIIS Eccleſiarum. Cap. XLIII.

OStia Eccleſiæ noctu aperta nemo relinquat ſub pœna excommunicationis: neq; pernoctationes in ea vllo modo virorum, & fœminarum, neque lecti-

lectisternia permittãtur: mulieres verò noctu mẽdicare, aut ostiatim circumire, quod nonnullæ faciunt, vt nefarium omninò, & flagitiosum damnamus, & ordinarijs seuerè vindicandum cõmendamus. Concil. Tolet. act. 2. c. 20.

DE CONFRATERNITA-tibus. Caput. XLIIII.

CONfraternitates ab ordinarijs visitentur, & quantũ licebit ad minorẽ numerum redigantur, nouas verò instituí non permittãt, sine graui causa, neq. pro iam institutis eleemosynas peti cõmuniter, nisi diebus Dominicis, & festiuis. Idq. petita semper, atq. obtenta Prælati licẽtia. Æthiopes verò, & serui nulla confraternitatũ huiusmodi nomine, conuenticula facere sinantur, nisi in ecclesijs, aut locis pijs: ac tũc aliquo etiã sacerdote præsente, qui eorũ acta moderetur, atq. ad id, quod expedit dirigat. Concil. Trid. sess. 22. c. 8.

IN-

INDICTIO FVTVRÆ Seßionis.

POstremò hęc nostra Synodus, cùm de reformatione nonnulla adhuc, eaque non leuia supersint, declarat in diem Apostolorum Simonis, & Iudę, sessionem Deo fauente futuram, vt prędicta decreta publicentur. Interim verò concilium Prouinciale, nequaquā cessare; donec Spiritus sancti gratia annuente, de reuerendissimorum Patrum consensu, finis eidem Concilio imponatur.

Placent vobis, Reuerendißimi Patres, hæc decreta?

Responderunt omnes, *Placent*.

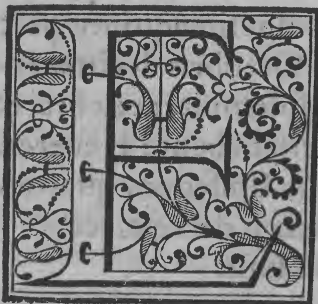
ANTICIPATIO Sessionis.

CVM celeri morbo correptus die Octobris nona, animã egisset Reuerendissimus Episcopus Curquensis, atq; instaret Reuerendissimorum Chillensium ad suas ecclesias nauigatio, de consensu Patrum, decretum est, actioné anticipandam in Dominicam proximam, quæ fuit vigesimaquinta post Pentecostem, die Octobris decimatertia, in qua missam solemniter celebrãte, ac simul concionem habente Reuerendissimo Imperialis Episcopo, quartæ, Actionis sequentis decreta, recitata sunt.

A C T I O

ACTIO QVARTA CONCILII PROVINCIALIS Limensis celebrata in Ecclesia Cathedrali ciuitatis Regum, die decimatertia Octobris, Anno M. D. LXXXIII.

QVIBVS SIT COMmittenda visitatio. Caput. I.

Cclesiasticæ disciplinæ neruus fere in Canonica visitatione cõsistit, quem astu dœmonis, & auaritia hominum plurimorum, ita debilitatũ cernimus, vt indè potiùs plurimæ querelæ, & damna prouenerint, vnde remedia damnorum meritò expectanda fuerant: quam totius prouinciæ labem cupiens sancta Synodus diuino aspi-

aſpirante numine auertere: primùm Epiſcopos omnes ſerio admonet: vt ipſe per ſe paterno affectu diœceſim ſuam perluſtrare non ceſſent: quod ſi viſitatores mittendos cenſuerint, quod propter nimiam Epiſcopatuum Indicorum amplitudinem ſæpe fieri neceſſe eſt, ſolicitè videant; vt non niſi viris integris, ſpectatæ probitatis, induſtrijs, atq; idoneis viſitationem committant: & quos ſciãt, neque doctrinas ipſas, ſiue parochias Indorum ambire, neque oblatas etiam acceptaturos.

Concil. Tolet. 4. c. 35. 10. q. 1. c. Epiſcopũ percunctas. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 3.

DE PROCVRATIONE viſitatorum. Cap. II.

PRocurationis nomine, ita vnicuique viſitatori competẽs ſalarium aſsignetur, ab Epiſcopo, vt neq; de pœnis cameræ Epiſcopalis, neq; de condemnationibus Viſitatori ipſi, aut officialibus eius aliquid proueniat. Tempus autem non lon-

Conc. Lim. 2. ſeſſ. 2. c. 110. Concil. Tolet. 7. c. 4. 10. q. 3 c. inter cætera & c. cauendum.

longius in viſitatione conſumant viſitatores, quam neceſſarium eſſe perſpexerint, ſi ſecus egerint, ita vt propter ſua commoda, aut quouis alio reſpectu, diutius immorentur, excommunicatione feriantur. Inſtructionẽ verò ab hac ſancta Synodo factã pro viſitatoribus, ſub mortalis peccati reatu, & ſecũ deferre, & fideliter obſeruare, teneantur.

DE MODO PROCEDENDI IN VISITATIONE. Cap. III.

QVandiu informationes ſecretè fiẽt parochus, ſiue is, qui viſitatur, nequaquam adſit, ſed fiat Indis libera facultas denunciandi ſuas, vel quærelas, vel grauamina, ſi à ſuo ſe parocho læſos exiſtimauerint. Interim dũ parochus abſens eſt: alius ſi commode fieri queat, Rectoris officio fungatur. Porrò proceſſus circa crimina grauiora parochorum, à viſitatoribus fulminentur, vſque ad

Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. verſ. viſitatores etiam.

ad diffinitiuã exclusiuè,atq; ita obsignati ad ordinarium transmittantur,adhibito ipsius Visitatoris de vnaquaq; causa iudicio, vt tandem Episcopus vltimã sententiam ferat: id vt fideliter, atque integrè faciant,Visitatores omnes,monet hæc sancta Synodus: quod si timore Dei postposito,processus aliquos occultauerint, aut iniqua collusione,cum visitatis, eorum vitia dissimulauerint, ad ordinarium prædictas causas integrè non transmiserint, Visitatores ipso facto,excommunicatos esse decernimus.

DE MODESTIA, & sobrietate Visitatoribus obseruanda. Cap. IIII.

VIsitatores, vt non solum excessus corrigant, sed etiam exemplo modestiæ, & Christianæ sobrietatis ædificent,nullo modo patiantur pompam, *Conc.Brac.2. c.2. Concil. Tolet. 7.c.4.*

C. cum Apostolus de censib.

aut profanum apparatum, aut nimios sumptus in occursationibus, & hospitationibus sibi exhiberi. Munera quæcũque; aut commodi aliquid præter ea, quæ sunt à iure permissa, neque visitator ipse recipiat, neque suos recipere permittat, sed neque emat, neque permutet, cum his qui visitantur, equitatũ, aut aliquid aliud: si quid eiusmodi acceperit, sciat se ad dupli restitutionem intra mensem faciendam, iuxta constitutionem Concilij Tridentini, in conscientia teneri, quod si non restituerit intra prædictum tempus, ab omni, & beneficio, & officio esse suspensum secundum Gregorij. X. in Concilio generali editam sanctionem.

Concil. Trid. seß. 24. c. 3. cap. exegit de cens. in. 6. Gregor. X. in Conc. Lugdu.

DE VISITATIONE fabricæ, & ornamentorum. Cap. V.

IN Viſitationibus fabricæ, aut ornamẽtorum diuini cultus, decretum Tridẽtini Concilij, nulla ratione violetur: vt patroni nullatenus ſe immiſceant viſitationi ornamentorum eccleſiæ, aut ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus, niſi quatenus eis, ex inſtitutione, ac fundatione, id competat. *Concil. Trid. ſeß. 24. c. 31.*

QVOMODO, ET quando, Indorum teſtimonium ſit recipiendum. Cap. VI.

SAcerdotum, qui inter Indos agunt, atq; eis præſunt, exiſtimationi, ſecuritatiq; conſulere volens ſancta Synodus, cùm ſciat hos paſsim malitioſè impeti, atq; eò facilius traduci, quò ſeuerius vitia ſubditorum corrigunt, aut Hiſpanorum auaritiæ violentiæ, quæ obſi-

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 114. 3. q. 6. c. vltimo.

ſtunt, ſuperioris Concilij conſultiſsimam conſtitutionem innouat, atq; imprimis mandat, nullum à parochia debere detrudi, etiam ſi multæ, & graues querelæ ad Epiſcopum deferantur, niſi oculato examine per ſe, vel per Commiſſarium aliquem ibi cauſa agatur, vbi ille deliquiſſe narratur. Nam quantum fidei teſtibus præbendum ſit, Iudex eccleſiaſticus præſens melius noſse poterit, & rei totius ordinem diſcere. Præterea cum ordinaria, aut extraordinaria viſitatione inquirendum erit in ſacerdotem, videat omninò qui iudicat: vt ab infidelibus Indis, nullum contra ſacros Canones teſtimonium admittat: ſed neque ipſos fideles Indos, aut etiam Hiſpanos, ſi ſuſpecti ſint, quod ſæpiſsime accidit, adhibeat: ſed integros, & Deum timentes teſtes inueſtiget. Illud vero, ante omnia teneat præ oculis, vt neophitos iurare non cogat, niſi re prorſus graui, & quæ aliter defi-

3. q. 5. c. ſuſpectos, & c. nullus.
4. q. 3. c. ſi teſtes.
22. q. 5. c. ille qui.
22. q. 5. c. qui peierauerit.
Cõc. Matiſce. c. 21.

definiri non poſsit. At tunc prius, quantum ſacrilegium admittant periuri, ſeriò doceat: ſi quis autem peieraſſe probauerit, ad timorem cæterorum, iubeat publicè fortiter vapulare, & infamia notari, attonſis, pro more Indico, illorum crinibus. Deniq; vbi neceſsitas exigẽdi teſtimonij vrgens fuerit, & ex ſolo Indorum teſtimonio res pendeat, perpendat, quantum fidei talibus debeat adhibere, quos facile ad peierandum induci, notum eſt.

INDORVM CRIMINA ad forum eccleſiaſticum ſpectantia, corporali potius, quã ſpirituali pœna, eſſe punienda. Cap. VII.

SI nulla poteſt Reſpublica ſine metu ſupplicij in officio contineri, neq; ſufficiunt, quãtumuis benè, ac ſapienter conſtitutæ leges, ad cohibendos à criminibus homines, niſi pœnæ pariter in re-

belles decernantur: profecto barbarã, & rationi non vſque adeò obſequens Indorum natio, pijs & ſalutaribus inſtitutis parere nunquam, ſicut opus eſt, aſſueſcet, ſi rectores ſuos veluti ad vindicandum in malefacta impotentes, facilè contemnat. Nam & Apoſtolus, quibus ſpiritum manſuetudinis non ſatis eſſe putabat, etiam virgam, & poteſtatem à Domino acceptam, interdum minabatur, ſed cum Eccleſię ſpiritualis vindicta grauiſsima ſit ad animarum intima penetrans, ijs tamen vtilis eſſe poteſt, qui bona ſpiritualia, & damna poſſunt ſatis cogitatione concipere, & prout oportet, expendere. Quibus verò nihil, vel precioſum, vel vile eſt, niſi, quod oculis cernitur, in eos certè ſpiritualis illa cenſura intentata, poterit proficere parum, nocere plurimum. Quam rem cum prudenter ſuperiores huius noui orbis antiſtites ſecum perpenderent, ſtatuerunt in has tam faciles,

1. Cor. 4.

Conc. Lim. 2. ſeß. 3. c. 117.

26. q. 5. c. con. Idolorum ex. Greg.

Conc. Arel. c. 11. Iuo. lib. 11. c. 49.

Conc. Matiſ. c. 21.

Conc. Mogũt. c. 45.

ciles, & minimè perſpicaces Indorum gentes, ab excommunicatione, cęteriſq; cenſuris eſſe abſtinendum, pro his verò ad conſeruandam eccleſiaſticam diſciplinam, & religionem neceſſariò externa, & corporali aliqua pœna vtendum, quod à priſcis in ſimile genus hominũ etiam obſeruatum eſſe, compertum eſt. Itaque concilij ſuperioris ſalutaria de hac re decreta confirmans, atque innouans, ſtatuit hęc ſancta Synodus, pro culpis ad eccleſiaſticum forum attinentibus, etiam eccleſiaſticos Iudices poſſe, ac debere Indos corripere. Qualia ſunt atrociora illa idololatrię, aut apoſtaſię, aut ſuperſtitionis gentilicę crimina. Tùm ſacrilegia in baptiſmum, in matrimoniũ, in alia etiã ſacramenta admiſſa. Deinde, & illa minora ſunt neceſſariò corrigenda, Miſſę, aut cathechiſmi voluntaria omiſsio, ebrioſitatis quoq;, & concubinatus ſatis iſtis familiaria vitia, pro talibus certè iuxta delicti mẽſuram,

Conc. Lim. 2. ſeß. 3. c. 115. Concil. Tolet. 11. c. 15.

poteſt adhiberi pœnarum modus: ſed tamen paterno magis affectu, quàm iudiciaria ſeueritate, dum tenera eſt in fide Indorum ætas, correctio præſtãda erit, niſi ad ſedandum multorum ſcãdalum, & frenandam licentiam peccandi durius aliquid oporteat deſignare.

DE MODERATIONE ſeruanda in punitione Indorum. Caput. VIII.

Conc. Lim. 2. ſeß. 3. c. 116. SEd quoniam, & natura Indorum timida eſt, & nonnulli ſacerdotũ prę-ter decorum aſsiduè ſæuiunt, præcipit omninò ſancta Synodus, ne parochus, aut quæuis alia perſona eccleſiaſtica per ſe ipſum vnquam cædat, aut puniat quã tumuis delinquentem, cum ſit à Sacerdotali dignitate alieniſsimum, ſed cum *Conc. Lim. 2. ſeſſ. 3. c. 117.* id erit agẽdum, per fiſcales, miniſtroſq; ad hoc creatos, agatur. Deinde præter Vicarios, & Iudices eccleſiaſticos nullus

paro-

parochorum supplitium sumat de Indis sibi subiectis, nisi à diœcesano suo habeat præscriptam legem, quam in eiusmodi correctionibus seruare debeat, quam si excesserint, atq; iræ suæ indulserint, parochi, Episcoporum, & Visitatorum conscientias oneramus, vt in huiusmodi excessum vindicent, neque percussores, & pusilli Christi gregis perturbatores impunè abire permittāt, quē admodum Apostolicis etiam Canonibus constitutum, legimus.

Canon. 28. d. 45. 1. Episcopum.

DE OBSERVANTIA dierum festorum. Cap. IX.

DIes festi ab Ecclesia statuti cū omni deinceps deuotione seruētur. Quos autem in nostra prouincia Hispanos omnes oportet seruare, sunt hi: Natiuitatis domini nostri Iesu Christi, Stephani Prothomartyris, Ioannis Apostoli & Euangelistæ, Circuncisionis Domini,

De consec. d. 3. c. pronunciandum. De ferijs. c. cō questus de reliquijs. c. gloriosus in. 6.

Epiphaniæ Dñi, Purificationis beatæ Virginis, Matthiæ Apoſtoli, Annũciationis beatæ Mariæ, Reſurrectionis Domini, cũ duobus ſequẽtibus, Marci Euãgeliſtæ, Philippi, & Iacobi Apoſtolorũ, Inuentionis ſanctę Crucis, Aſcenſionis Domini, Pentecoſtes cũ duobus ſequentibus, Trinitatis, Corporis Chriſti, Barnabæ Apoſtoli, natiuitatis Ioannis Baptiſtæ, Petri, & Pauli Apoſtolorum, Mariæ Magdalenæ, Iacobi Apoſtoli, tranſfigurationis Domini, Laurentij martyris, Aſsũptionis beatæ Mariæ Virginis, Bartholomæi Apoſtoli, natiuitatis beatæ Mariæ, Matthęi Apoſtoli, Dedicationis ſancti Michaelis Archangeli, Lucæ Euangeliſtæ, Simonis, & Iudæ Apoſtolorum, Omnium Sanctorum, Andreæ Apoſtoli, Conceptionis B. Marię, Thomę Apoſtoli. Pręter hos etiã ſi qui ſunt, ex probata cõſuetudine, aut ex legitimis priuilegijs, feſti dies introducti, & ipſi religioſè in vnaquaq; regione ſeruentur.

tur.

tur. Porrò neophiti, quos ecclesię materna indulgẽtia pręceptorum suorum sarcina magna ex parte leuandos existimauit, sequentes tantum dies, iuxta superioris Synodi Prouincialis statutum, obseruare cogantur. Primũ dies omnes Dominicos, vt Ecclesia vniuersalis semper obseruat. Deinde diem Natiuitatis Domini, diem Resurrectionis primũ, diem Pentecostes primum, item Circuncisionis, Epiphanię, Ascensionis, & Corporis Christi, Beatę quoque Virginis Marię, festum Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis. Demum Apostolorũ Petri, & Pauli. Si qui tamen Indorũ plures alios dies festos nostro more seruare voluerint, & in ijs ab opere seruili vacare, integrũ sit ipsis facere ex deuotione, neq. vllo modo in ijs laborare, à quoquam penitus compellantur.

Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 90.

DE RELIQVIIS sanctorum. Cap. X.

Concil. Trid. seß. 25. dec. 1.
Conc. Lim. 2. seß. 2. c. 55.

Reliquiæ sanctorum, quas magnopere venerari decet, à nemine teneantur, nisi per ordinarium prius examinatæ, atq; approbatæ, neque tales etiam à sæcularibus, & laicis portentur, nisi de eius speciali facultate, iuxta formam superioris Concilij: deuotio tamẽ meritò laudabilis circa cereos Agnusdei à summo Pontifice benedictos secum gestandos, omnibus modis probatur, dummodo puri, ac non fucati coloribus sint.

Motus proprius Greg. XIII.

DE MISSALI, ET processionibus. Cap. XI.

IN Missali auctoritate summi Pontificis edito, nihil addatur, aut detrahatur, aut immutetur quouis modo: sed quemadmodum est ab Apostolica sede constitutum, Missæ ceremoniæ omnes cete-

cæteraq́; diuina peragantur. Processiones autem, ante Missarum solemnia fieri possunt, in die Natiuitatis, in Dominica Resurrectionis, in Dominica Pentecostes, in omnibus diebus festis Saluatoris, in quatuor celebrioribus Deiparę Virginis, idest in Assumptione, in Annunciatione, in Natiuitate, in Purificatione, item in festis Apostolorum, & in die Omnium Sanctorum. Inter missarum autem solemnia alicui sęculari pacem cum patena daria, aut per ministrũ ordinis sacri, ad fœminam cuiuscumq́; qualitatis deferri, nulla ratione permittatur.

DE DECIMIS. Cap. XII.

16.q.1. decimæ. 16.q.7.c. qui cũ q; & seq. de decimis. c. peruenit. c. nuncios. & c. non est.

IVri communi, & antiquo inhęrens sancta Synodus, pręcipit strictè, decimas solui ecclesię ex omnibus terrę fructibus, etiam syluestribus, etiam spontè nascen-

nascentibus; nam si à Deo omnia donantur, qui dat omnibus abundè ad fruendum, æquum sanè est, vt ipsi dominatori per suos fideles aliqua ex parte reddãtur primitiæ quoque de omnibus terræ fructibus dentur, ac per Prælatum ijs, quibus de iure competunt, distribuantur.

VT MATRICI CÆteræ ecclesiæ deferant. Cap. XIII.

Conc. Lat. sub Leo. seß. XI.

IN pulsandis campanis in Sabbato magnæ hebdomadę, matricẽ Ecclesiam cæteræ expectent, iuxta ordinationem Concil. Lateraneñ.

DE EDICTIS PVBLICIS. Cap. XIIII.

EDictum sub quadragesimam legi solitum, in vniuersa prouincia sumatur iuxta exemplum ab hac Synodo datum,

tum, & approbatum, neque alio vti liceat. Idem in excommunicationibus ferendis pro rebus furtiuis, aut alias generalibus, fiat, nisi à sede Apostolica alia forma præscribatur.

DE TAXIS EPISCOpalibus. Cap. XV.

PRo Episcopalibus audiẽtijs Prouinciæ Peruanæ, ab hac Synodo constitutus est ordo taxarum, quem præcipimus, ab omnibus Episcopis, & officialibus, & ministris in Regno Peruano inuiolabiliter custodiri. Pro cæteris diœcesibus extra, seruetur taxa vsu, & consuetudine in ijs hactenus approbata. Notarij autem publicè sibi præfixas taxas habere, & secundum eas iura sibi soluta in quauis scriptura assignare teneantur.

NE PRÆTER *Episcopi collationem parochiam quisquam suscipiat. Cap. XVI.*

Conç. Lat. sub Leo. 10. sess. 11.

NVllus posthac clericus parochiam Indorũ, absq; Episcopi collatione suscipiat, vel administret. Qui aliter susceperint, etiam si proprio Rectore parochia destituta sit, anathemate feriatur. Idem à regularibus obseruetur.

DE EXAMINATORIBVS *ab Episcopo deputandis. Cap. XVII.*

EXaminatores, qui futuros Indorum parochos, tùm de litteris, tùm de linguę Indicæ peritia examinent, vnusquisquè Episcopus in diœcesana Synodo iuxta Concilij Tridẽtini decretum constituat. Ad explorandam verò tam notitiam sacrę doctrinę, quàm sermonis Indici facultatem, cathechismo ab hac Synodo edito, atq. approbato examinatores

Concil. Trid. sess. 24. c. 18. Concil. Tolet. act. 2. c. 24.

minatores potiſsimum vtantur, vt eum futuri parochi tenere, & intelligere, & eloqui rectè ſciant. Porrò doctrina, ſiue parochia Indorum, vbi Epiſcopus ipſe pręſens fuerit, ab ipſius Vicario, nullo modo cuiquã conferatur.

INDOS NON ESSE deſerẽdos propter celebritates vrbium. Cap. XVIII.

CVm ſolemnes ferię aguntur in vrbibus, earum celebritatis cauſa parochi populos ſibi Indorum cõmiſſos, nequaquam deſerãt, etiam ſi ſacratiſsimũ corporis Chriſti feſtum, aut etiam dies Paraſceues in magna hebdomada celebretur; neque vero ob id vocentur, & inuitẽtur à Vicarijs Vrbium, cum Deo ſit longè gratius obſequium oues proprias eo tempore inſtruere, & curare, quam cum illarum periculo Vrbanas ſolemnitates frequentare. *Conc. Lim. 2. ſeß. 3. c.*

VT BENEFICIATI Rectores parochiarũ iuuẽt. Cap. XIX.

Concil. Tolet. act. 3. c. 21.

QVi ſimplicia beneficia in eccleſijs Cathedralibus, aut parochialibus obtinent, Rectores ipſos parochiarum, tùm in audiendis confeſsionibus, tùm in alijs eccleſiaſticis munijs obeundis, Chriſtiana charitate adiuuent, vt ſicut ſocij ſunt honoris, ſic etiam ſint laboris. Quòd ſi cùm vrget frequentia confeſsionum, aut inſignis quæuis neceſsitas, id facere recuſauerint, ab Epiſcopo puniantur.

DE QVARTA FVnerali, & portione Canonica. Cap. XX.

C. conquæreti de offi. ind. ord.

QVarta funeralis, ac Canonica portio, & quarta etiam oblationum Epiſcopo à iure conceſſa, tàm à Capitularibus, quàm à cæteris clericis perſoluatur

tur eo ordine, & modo quem ſacri Canones ſtatuunt. Pro controuerſijs verò componendis, quæ harum portionum occaſione oriri ſolent, deputentur in vnaquaq; diœceſi, ab Epiſcopo Collectores, qui ſine cuiuſquam præiudicio ſingulis, quæ ſua ſunt, attribuant.

NE IN APPELLATIOnibus originalia acta tradantur. Caput. XXI.

QVando ad Metropolitanum læſus quiſpiam, ſibi appellandum putauerit, proceſſus, atq; acta originalia nullo modo notarij tradãt, ſed illorum tranſumptum, fide competẽti munitũ, dare ſufficiat. Verùm neq; hoc etiam reddere compellantur, niſi ſoluta prius congrua mercede, iuxta Concilij Tridẽtini decretum. *Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20.*

DE PROCVRATORE Cleri. Cap. XXII.

Conc. Cōpost. act. 3. c. 42.

PRocuratorē suo nomine ad Prouinciale Concilium destinare poterit Clerus Ecclesię, quemcumq. sibi opportunum, atque idoneū existimauerit, cui etiam ad necessarios sumptus pro negotijs gerendis Clerus ipse persoluat salarium: sed imponendi, atq. exequendi salarij ratio ad Episcopū pertineat, qui, & ijs qui huic Synodo interfuerunt cū legitimo mandato, & cęteris, qui posthac in alijs Concilijs Prouincialibus, & Synodalibus intererunt, distributione, iusta per Clerum facta cōgruentia subsidia reddenda, curabit.

TESTES SYNODALES esse deputandos. Cap. XXIII.

Concil. Lat. c. 6. sicut olim. Concil. Tolet. act. 3. c. 28.

VT ea, quæ ad Ecclesię vtilitatem, & populi Christiani salutem Spiritu

sancto

ſancto ſuggerẽte, ſancita ſunt, primùm in Concilio generali, deindè in Synodo Prouinciali debitæ, & Deo acceptæ executioni tradãtur, teſtes Synodales, tàm Metropolitanus, quàm cæteri Epiſcopi in ſua quiſq; diœceſi quam primùm deſignent, quos nouerint viros probatos, atq; integros, qui futuro Concilio Prouinciali rationem reddant de obſeruatione ſalutarium decretorum ſacri Cõcilij Trideñ. necnon huius, & ſuperioris Synodi Prouincialis Limenſis.

DE PVBLICANDIS, & ſeruandis in quauis diœceſi decretis huius Synodi. Cap. XXIIII.

CVm ſacris Canonibus conſtitutum ſit, vt quæ in Prouinciali Synodo definita ſunt, ea vnuſquiſq; Epiſcoporũ in ſua diœceſi denuò publicanda, & ad omnium notitiam deferenda curet: ſi quidem ex Epiſcopi vnius propemodũ *Diſt. 28. cap. annis. & c. decernimus.*

diligentia vniuersi laboris exacti fructus, & summa pendet: propterea hæc sancta Synodus cupiens laborem suum in Christo, non esse inanem, districtè præcipit, & æterni iudicij obtestatione, denunciat Episcopis omnibus, atque eorum officialibus, vt tùm in Cathedrali, tùm in præcipuis parochialibus suarum diœcesium ecclesijs, decreta præsentis Synodi, & superioris Limensis, solemniter legi, & publicari faciant, ac ne obliuioni per negligentiam tradantur, iubeāt omninò, saltem semel quotannis, in capitulis Cathedralium, & in frequenti cleri, & populi conuentu recitari, ita vt vnusquisquè, quod ad se pertinet, possit facilè intelligere, ac recolere: deinde Prouisores, Vicarios, Visitatores, cæterosque Iudices ecclesiasticos quoscumq; huius Prouinciæ admonet sancta Synodus, vt secundum has constitutiones iudicare, & causas ecclesiasticas definire; pœnasque, ac censu-

ras

ras in his appositas, legitimas declarare teneantur. Neque in his, quæ ad reformationem spectant, appellatione cuiusque legitima exequutio suspendatur. Concil. Later. c.7. Concil. Trid. sess.24. c.10. sess. 22. c. 1. sess.13. c.1.

ADQVEM PERtineat in sede vacãte, publicatio huius Synodi. Cap. XXV.

NE PER occasionem sedium vacantium, quæ in hac Prouincia per quam diuturnæ sunt, necessariæ reformationis executio negligatur, & dum futurus antistes expectatur, obliuioni (vt hactenus factum est) decreta ipsa tradantur, præcipit sancta Synodus, vt his qui in Capitulo sede vacante, in quauis ecclesia pro tempore præsidet, teneatur intra mensem à die quo in eius notitiam venerint, huius Concilij, atque etiam superioris Limensis decreta omnia in Cathedrali templo,

atq; in alijs diœcesis, prout ei videbitur ecclesijs solemniter publicare, incursurus si neglexerit facere sententiam excommunicationis ipso facto. Cæteri vero de capitulo si ei in prædicta publicatione obstare præsumpserint, eo ipso ecclesiastico subiaceant interdicto: porrò metropolitanus totius huius Synodi exẽpla correcta, & autẽtica ad suffraganeas ecclesias, quarum sedes scit, ad præsens vacare, cum primum poterit, commode, transmittenda curabit.

Placent ne vobis Reuerendißimi Patres hæc decreta?

Omnes responderunt: *Placent.*

POst Reuerendissimorum Chilensium de Cõcilij facultate discessum, Illustrissimo verò Christopharo Ramirez de Cartagena, qui post Proregis obitum, quod esset antiquissimus ex Regij

Senatus Cõſiliarijs, Synodo ſemper ad fuerat, curante, & agente, propter cauſas rationi valde cõſentaneas, viſum eſt Synodo Prouinciali vltimam manum eſſe imponendam. Et quoniam controuerſiæ quædam adhuc reſtabant, quæ non poterant, ita cito finiri, his expediendis à Concilio deputati ſunt iudices Commiſſarij iuxta Tridentinũ decretum, Reuerendiſsimi Tucumañ. & Plateñ. & del rio de la Plata Epiſcopi: Quinta verò, eademq; vltima actio decreta eſt in diem ſancti Lucæ Euangeliſtæ ſacram, quæ fuit Octobris decimaoctaua: in qua ſolemni proceſsione præmiſſa, ac Pontificaliter celebrante Reuerendiſsimo Platenſi Epiſcopo, & concionem habẽte admodũ Reuerẽdo patre Ioſepho Acoſta, Societatis Ieſu;

Eiuſdem quintæ, atq; vltimæ Actionis decreta recitata ſunt.

ACTIO QVINTA CONCILII PROVINcialis Limensis, celebrata in eadem ecclesia Cathedrali, die decimaoctaua Octobris, anno millesimo quingentesimo octuagesimo tertio.

DECLARATIO quorundam Capitum superioris Synodi. Caput. I.

VIA in secunda huius Synodi actione, decreuimus Limense superius Cōcilium denuò publicari, atq; ab omnibus integrè seruari debere, ne ex quibusdam illius Capitulis errandi sumeretur occasio: visum est

mentem huius Synodi, in his, quæ meritò possent ingerere scrupulum, explicare. De ijs igitur, quæ contra hæreticos, aut hæresim sapientes, statuta sunt, in eadem Synodo, cum nondum Apostolici inquisitores huc missi essent, declaramus, ad sacræ Inquisitionis tribunal, (quod fidei Catholicæ validissimũ propugnaculum est, atq; in ijs remotissimis regionibus summopere necessarium) omnem eam prouidentiam, secundum edicta Apostolica penitus pertinere. Porrò, quæ de extirpanda Coca, seu vitandis in ea excolenda Indorum incommodis, ibidem exposita sunt: catholicã Maiestatem oramus; vt cognita de ijs Patrum sententia, quid factu optimum sit, atq. ex re maximè Indorum, pro singulari sua prudẽtia, & fidei Christianæ ardore, constituat.

In sess. 2. cap. 115. & 117.

Sess. 2. c. 124.

DE

DE SVMMARIO superioris Concilij. Cap. II.

Act. 2. c. 2. & act. 4. cap. 24.

PRæterea, ne in transcribendis, ac perlegendis tam multis superioris prædictæ Synodi paginis, parochi, cęteriq; grauentur, quibus ex pręcepto huius Synodi necessitas pœnes se illam tenendi, incumbit. Placuit summarium omnium constitutionum inibi contentarum fieri, quod à deputatis à nobis factum, atq; à Reuerendissimo Metropolitano approbatũ, omnibus nostrę Prouincię ecclesijs, cõmunicetur. Hoc ergo summarium sic factum, & approbatum quicũq; habuerit, pręcepto de tenenda ipsa Synodo, se abundè satisfecisse, hac nostra declaratione, cognoscat.

DE CONFESSONARIO. Cap. III.

EOdem modo cõfessonarium pro vtilitate Indorum ad pœnitentię sacramentum

mentum venientium conficiendum, & lingua Curquensi, atq; Aymarayca donandum, iuxta huius Synodi deputationem, ab eodem Reuerẽdissimo Metropolitano approbetur, & sic approbatum, ex auctoritate huius Synodi omnibus Indorum parochis cũ cathechismo tradatur, vt illo, prout expedire viderint, vtantur sacramẽti pœnitentię ministri. *Conc. Lim. 2. sess. 3. c. 56.*

VT INDI POLITICE viuere instituantur. Cap. IIII.

CVm vita Christiana, & diuina, quã fides Euangelica docet, exigat naturali ratione, atque homine nõ indignã, viuendi consuetudinem, cumque secundum Apostolum prius animale sit, deinde quod spirituale, illud vehementer *1. Cor. 15.* parochis omnibus, cæterisq., ad quos Indorum cura spectat, commendandũ duximus, vt in primis dent operam sedulã, vt ferinis, atq. agrestibus moribus depositis

ſitis humanis, ac politicis inſtitutis Indi aſſueſiant. Cuius generis ſunt, vt ad templa non ſordidi, atq; incompoſiti, ſed loti, & pexi, & mundi veniant: vt fœmine caput velamine aliquo, iuxta Pauli Apoſtoli inſtitutionem, tegant; vt domi menſas cibo, lectos ſomno capiendo adhibeant; vt domus ipſæ, non caulas pecudum, ſed hominum habitationem ordine, munditia, decore, referant; ac ſi quæ ſunt alia eiuſmodi, quæ ſanè non violẽto, & moleſto Imperio ſed paterna potius cura, & grauitate peragãtur.

1. Corint. 11.

DE CVLTVS DIVINI cura. Cap. V.

POſtremò quoniam Indorum nationem externis ceremonijs, & diuini cultus ſplendore, ad ſummi Dei cognitionem, & venerationem ſupramodũ allici compertum eſt, curent ſtudioſè Epiſcopi, ac pro ſuo modo etiam parochi,

chi, vt quicquid ad diuinum cultum pertinet, diligenter, & quanto fieri poterit decore, peragatur. Atq; in ijs, musicæ etiam studium, tùm in cantoribus instituendis, tùm in musicis fistularum, cæterorũq; instrumentorũ, adhibendis, nullo modo prætermittant. Hæc verò eo ordine, & modo, atq; in ijs locis statuant Episcopi, quibus ad Dei gloriã, & animarum spirituale auxilium, opportunũ existimauerint.

CAPVT. VI.

OMnia autem, & singula huius Prouincialis Concilij decreta, sanctæ Sedis Apostolicæ cẽsuræ, & correctioni sint subiecta.

Placent ne vobis Reuerendißimi Patres hæc decreta?

Omnes responderunt: *Placent.*

QVI-

ACT. QVINTA.

QVibus omnibus, cæterisq. ex vsu Romanę Ecclesię absolutis, Illustrissimus Archiepiscopus clara voce pronunciauit Reuerendissimi Patres, & Magnifici Procuratores, finitum est concilium, ite in pace. Atque ita Synodo benedixit, & Deo actis gratijs: discessum est.

HIS ACTIONIBVS Concilij Prouincialis Limensis interfuere, & diffinientes subscripserunt sequentes Reuerendissimi.

IN Prima quidẽ Actione interfuerunt Illustrissimus Toribius Archiepiscopus de los Reyes, & Reuerẽdissimi Fratres, Antonius Episcopus Imperialis, Sebastianus Episcopus Cuzquensis, Frater Didacus Episcopus sancti Iacobi Chilensis, Frater Alphonsus Episcopus del Rio de la Plata.

IN Secunda, & tertia Actione interfuerunt, & diffinientes subscripserũt. Toribius Archiepiscopus de los Reyes, Frater Antonius Episcopus Imperialis, Sebastianus Episcopus Cuzquensis, Frater Didacus Episcopus sancti Iacobi Chilensis, Frater Franciscus Episcopus Tucumeñ. Alphonsus Episcopus Pla-

tensis, Frater Alphonsus Episcopus del Rio de la Plata.

IN Quarta Actione interfuerunt, & diffinientes subscripserunt præsenti omnes Reuerendissimi, præter Sebastianum Episcopum Cuzquensem, iã tunc vita functum.

IN Quinta & vltima Actione, interfuerunt, & diffinientes subscripserũt ijdem, qui in proxima, præter Antoniũ Episcopum Imperialis, & Didacum Episcopum sancti Iacobi Chillensis, qui de facultate Concilij in suas ecclesias discesserunt: his etiam actionibus subscripserunt Secretarij Concilij ipsius Prouincialis.

EGo Licenciatus Bartholomæus Menacho, prædicti Concilij Prouincialis Secretarius, fidem facio, quòd hoc transumptum, viginti sex folijs retroscriptis contentum, fideliter, ac de verbo ad verbum, transcriptum est ex originali

ginali authentico, quod in archiuo ſanctæ Eccleſiæ Metropolitanæ, Ciuitatis Regum ſeruatur, propria manu prædictorum Reuerendiſsimorum ſubſcriptum, & cum eodem originali collatum, in omnibus, & per omnia concordat, in quorum fidem, proprio nomine ſubſcripſi, & ſigillo Illuſtriſsimi Archiepiſcopi muniui. Datum in Ciuitate Regum, die vigeſimaſecunda Aprilis, Anno milleſimo quingẽteſimo octuageſimoquarto.

Locus ſigilli. El Licenciado Menacho, Secretario.

LOS Eſcriuanos publicos deſta ciudad de los Reyes, que aqui firmamos nueſtros nombres, damos fee, que el Licẽciado Menacho, de quien eſta firmado eſte teſtimonio, fue Secretario del Cõcilio Prouincial, que ſe celebrò en eſta dicha ciudad de los Reyes, el año paſſado de mil y qui-

 nientos

nientos y ochenta y tres años, y a los autos y testimonios que ante el passaron, tocãtes al dicho santo Concilio se ha dado y da fee y credito en juyzio y fuera del: y en fee dello lo firmamos. En los Reyes a ventitres de Abril, de mil y quinientos y ochẽta y quatro años. Alonso de Valencia escriuano publico. Alonso Hernandez escriuano publico. Esteuan Perez escriuano publico.

Y Assi sacado el dicho traslado en la manera que dicha es y visto por el dicho Vicario general a el dixo que interponia y interpuso para la validacion del su autoridad y decreto judicial, tanto quãto a lugar de derecho, y lo firmò de su nombre, siendo presentes por testigos Francisco de Ayala, y Frãcisco Ortiz, Notarios. El Doctor Neroni. Passò ante mi Iuan Gutierre, Notario.

El Doctor Neroni.

ro

YO Iuan Gutierre, Notario publico Apostolico, y Real, y del numero de la audiencia Arçobispal de la villa de Madrid, diocesis de Toledo, fize sacar este dicho traslado por mandato del dicho Vicario, que aqui firmò su nõbre: el qual va escrito en sesenta y tres hojas, con esta en que va mi signo. En testimonio de la verdad.

Iuan Gutierre, Notario publico.

Locus signi.

EStà bien y fielmente trassumptado este traslado de su original, con el qual yo el infrascripto Notario lo corregi y colacionè, y con las emiendas que lleua concuerda bien y fielmente con el en sesenta y vna hojas, escritas en todo y en parte. Y en fee dello lo firme, en Madrid a dezinueue de Enero, de mil y quinientos y ochenta y siete.

Alonso de la Serna, Notario.

YO Gabriel Lopez de Cesar, Notario publico por autoridad Apostolica y ordinaria, y de la Real Capilla de su Catolica Magestad, y en el archiuo de la Corte Romana descripto, doy fee, que Iuan Gutierre, de cuya mano està subscripto y signado el presente transumpto es notario publico, por autoridad Apostolica, y Real, y del audiencia Arçobispal desta villa de Madrid, fiel y legal en su oficio, y a sus instrumentos y autos publicos, semejantes a este, continuamente se ha dado y da, entera fee, en juyzio y fuera del: de lo qual di la presente en la dicha villa de Madrid a ventiseis de Otubre, de mil y quinientos y ochenta y siete. Y por ende fize aqui mi signo, rogado y requerido.

En testimonio de verdad.

Gabriel Lopez de Cesar, Notario.

Locus signi.

DE Mandato Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Cardinalis Carafa, fidem facio, & attestor Ego Laurentius Frizolius, Synodum Prouincialem à Reuerendissimo Archiepiscopo Ciuitatis Regum, cũ suis Comprouincialibus Episcopis, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimotertio, celebratam à sacra Congregatione Cardinalium Concilio Tridentino interpretando, auctoritate sanctissimi Domini nostri præpositorum, emẽdatam, atque aptatam fuisse: eiusq; Synodi originale apud ipsam Congregationem remansisse, cum quo præsens Synodus hoc libro chartarum vnius, & sexaginta, quarum prima incipit En la villa de Madrid, vltima verò incipit Su nombre, & desinit Gabriel Lopez de Cesar, Notarius. Locus signi Descripta, & collatę in omnibus, & per omnia concordat. In quorum fidem hæc propria manu scripsi, & subscripsi. Sigil-

lũq́;, quo in litteris Cógregationis prædictæ obsignãdis vtor, apposui. Romæ die vltima Octob. M.D.LXXXVIII.

Ego Laurentius FriZolius sacræ Congregationis antedictæ Secretarius de mandato manu propria.

H V-

HVIVS CONCILII Limensis Index.

ACTIO PRIMA.

INDEX.

ACTIO SECVNDA.

DE

INDEX.

De

INDEX.

ACTIO

INDEX.

ACTIO TERTIA.

Quoto

INDEX.

Ne

INDEX.

De

INDEX.

INDEX.

ACTIO QVARTA.

De

INDEX.

ACTIO QVINTA.

FINIS.

MADRITI,

Apud Petrum Madrigal:

Anno M. D. XC.

